

EBA/GL/2025/01

8. siječnja 2025.

Smjernice o upravljanju okolišnim, socijalnim i upravljačkim (ESG) rizicima

1. Obveze u pogledu usklađenosti i izvješćivanja

Status ovih Smjernica

1. Ovaj dokument sadržava smjernice izdane na temelju članka 16. Uredbe (EU) br. 1093/2010¹. U skladu s člankom 16. stavkom 3. Uredbe (EU) br. 1093/2010 nadležna tijela i financijske institucije moraju ulagati napore da se usklade s ovim Smjernicama.
2. U Smjernicama se iznosi EBA-ino stajalište o odgovarajućim nadzornim praksama unutar Europskog sustava financijskog nadzora ili o tome kako se pravo Unije treba primjenjivati u određenom području. Nadležna tijela utvrđena u članku 4. točki 2. Uredbe (EU) br. 1093/2010 na koja se Smjernice primjenjuju trebaju se s njima uskladiti tako da ih na odgovarajući način uključe u svoje prakse (npr. izmjenama svojeg pravnog okvira ili nadzornih postupaka), uključujući u slučajevima kada su Smjernice ponajprije usmjerene na institucije.

Zahtjevi izvješćivanja

3. U skladu s člankom 16. stavkom 3. Uredbe (EU) br. 1093/2010 nadležna tijela moraju obavijestiti EBA-u o tome jesu li usklađena ili se namjeravaju uskladiti s ovim Smjernicama, odnosno o razlozima neusklađenosti do 03.06.2025. U slučaju izostanka takve obavijesti unutar tog roka, EBA će smatrati da nadležna tijela nisu usklađena. Obavijesti se dostavljaju slanjem ispunjenog obrasca koji se nalazi na EBA-inom mrežnom mjestu s naznakom „EBA/GL/2025/01”. Obavijesti trebaju slati osobe s odgovarajućim ovlastima za izvješćivanje o usklađenosti u ime svojih nadležnih tijela. Svaka se promjena statusa usklađenosti također mora prijaviti EBA-i.
4. Obavijesti će se objaviti na EBA-inom mrežnom mjestu u skladu s člankom 16. stavkom 3.

¹ Uredba (EU) br. 1093/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o osnivanju europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za bankarstvo), kojom se izmjenjuje Odluka br. 716/2009/EZ i stavlja izvan snage Odluka Komisije 2009/78/EZ (SL L 331, 15.12.2010., str. 12.).

2. Predmet, područje primjene i definicije

Predmet i područje primjene

5. Ovim Smjernicama utvrđuju se pouzdani sustavi upravljanja koje institucije moraju uspostaviti u skladu s člankom 87.a stavkom 1. i člankom 74. Direktive 2013/36/EU² te obuhvaćaju sljedeće:
- (a) minimalne standarde i referentne metodologije za utvrđivanje, mjerenje i praćenje okolišnih, socijalnih i upravljačkih (engl. *environmental, social and governance* (ESG)) rizika, u skladu s člankom 87.a stavkom 5. točkom (a) te Direktive
 - (b) kvalitativne i kvantitativne kriterije za procjenu učinka ESG rizika na profil rizičnosti i solventnost institucija u kratkoročnom, srednjoročnom i dugoročnom razdoblju, u skladu s člankom 87.a stavkom 5. točkom (c) te Direktive
 - (c) sadržaj planova koje izrađuje upravno tijelo u skladu s člankom 76. stavkom 2. te Direktive, koji uključuju konkretne rokove te mjerljive ciljeve i ključne točke u svrhu praćenja i odgovaranja na financijske rizike koji proizlaze iz ESG čimbenika, uključujući one koji proizlaze iz procesa prilagodbe i trendova tranzicije u kontekstu relevantnih regulatornih ciljeva Unije i država članica u odnosu na ESG čimbenike, a osobito cilja postizanja klimatske neutralnosti do 2050., kako je utvrđeno u Uredbi (EU) 2021/1119, kao i, ako je to relevantno za institucije koje posluju na međunarodnoj razini, pravnih i regulatornih ciljeva zemalja izvan EU-a, u skladu s člankom 87.a stavkom 5. točkom (b) te Direktive.
6. Ove se Smjernice odnose na postupke upravljanja ESG rizicima institucija u kao dio njihova šireg okvira upravljanja rizicima. Primjenjuju se u odnosu na pouzdane strategije, politike, postupke i sustave za utvrđivanje, mjerenje i praćenje ESG rizika te upravljanje njima tijekom kratkoročnog, srednjoročnog i dugoročnog razdoblja koje institucije koje podliježu Direktivi 2013/36/EU moraju uspostaviti u okviru svojih pouzdanih sustava upravljanja, uključujući okvir upravljanja rizicima koji je propisan člankom 74. stavkom 1. Direktive 2013/36/EU. Ovim se Smjernicama također dopunjuju i dodatno određuju EBA-ine smjernice o internom upravljanju³ i EBA-ine smjernice o odobravanju i praćenju kredita⁴ u vezi s upravljanjem ESG rizicima.

² Direktiva 2013/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o pristupanju djelatnosti kreditnih institucija i bonitetnom nadzoru nad kreditnim institucijama i investicijskim društvima, izmjeni Direktive 2002/87/EZ te stavljanju izvan snage direktiva 2006/48/EZ i 2006/49/EZ (SL L 176, 27.6.2013., str. 338.)

³ EBA-ine smjernice o internom upravljanju na temelju Direktive 2013/36/EU (EBA/GL/2021/05)

⁴ EBA-ine smjernice o odobravanju i praćenju kredita (EBA/GL/2020/06)

7. Nadležna tijela i institucije trebaju primjenjivati ove Smjernice u skladu s razinom primjene utvrđenom u članku 109. Direktive 2013/36/EU.

Adresati

8. Ove su Smjernice upućene nadležnim tijelima i institucijama definiranim u članku 4. stavku 2. točki i. Uredbe (EU) br. 1093/2010 i financijskim institucijama definiranim u članku 4. stavku 1. Uredbe (EU) br. 1093/2010 koje su također institucije u skladu s člankom 4. stavkom 1. točkom 3. Uredbe (EU) br. 575/2013.⁵

Definicije

9. Osim ako je drugačije utvrđeno, pojmovi upotrijebljeni i utvrđeni u Direktivi 2013/36/EU i Uredbi (EU) br. 575/2013 imaju isto značenje u ovim Smjernicama.

3. Provedba

Datum početka primjene

10. Ove se Smjernice primjenjuju na institucije koje nisu male i jednostavne institucije od 11. siječnja 2026. Ove se Smjernice primjenjuju na male i jednostavne institucije najkasnije od 11. siječnja 2027.

⁵ Uredba (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o bonitetnim zahtjevima za kreditne institucije i o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 (SL L 176, 27.6.2013., str. 1.).

4. Referentna metodologija za utvrđivanje i mjerenje ESG rizika

4.1 Procjena značajnosti

11. Kao dio referentne metodologije za utvrđivanje i mjerenje ESG rizika koje institucije trebaju uključiti u svoje strategije i interne postupke, institucije trebaju osigurati redovitu provedbu procjene značajnosti ESG rizika. Ta se procjena treba provoditi barem svake godine, odnosno, za male i jednostavne institucije, svake dvije godine. Međutim, institucije, uključujući male i jednostavne institucije, trebaju češće ažurirati svoju procjenu u slučaju značajne promjene u njihovu poslovnom okružju povezane s ESG čimbenicima, kao što su značajne nove javne politike ili promjene poslovnog modela, portfelja ili poslovanja institucije.
12. Procjena značajnosti ESG rizika treba se provoditi kao procjena specifična za pojedinu instituciju kojom institucija dobiva uvid u financijsku značajnost ESG rizika za njezin poslovni model i profil rizičnosti, potkrijepljen kartiranjem ESG čimbenika i kanala prijenosa u tradicionalne kategorije financijskog rizika. Procjena značajnosti ESG rizika treba biti usklađena s drugim procjenama značajnosti koje provodi institucija, osobito onima koje se provode u svrhu objave značajnih rizika održivosti u skladu s Direktivom 2013/34/EU⁶ i Delegiranom uredbom Komisije (EU) 2023/2772⁷, ako je to primjenjivo, te treba biti uključena u procjenu značajnosti postupka procjene adekvatnosti internog kapitala (engl. *internal capital adequacy assessment process* (ICAAP)).
13. U procjeni značajnosti ESG rizika treba se primjenjivati pristup utemeljen na riziku kojim se uzima u obzir vjerojatnost nastanka i mogući razmjer financijskih učinaka ESG rizika u kratkoročnom i srednjoročnom razdoblju te tijekom dugoročnog razdoblja u trajanju od najmanje deset godina.
14. U svrhu sveobuhvatne procjene značajnosti ESG rizika, institucije trebaju osigurati da opseg njihove procjene značajnosti u dovoljnoj mjeri odražavaju prirodu, veličinu i složenost njihovih djelatnosti, portfelja, usluga i proizvoda. Institucije trebaju razmotriti utjecaj ESG rizika na sve tradicionalne kategorije financijskog rizika kojima su izložene, uključujući kreditni, tržišni, likvidnosni, operativni rizik (uključujući rizik od sudskog spora), reputacijski rizik, rizik za poslovni model i koncentracijski rizik. Pri utvrđivanju značajnih ESG rizika treba uzeti u obzir

⁶ Direktiva 2013/34/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o godišnjim financijskim izvještajima, konsolidiranim financijskim izvještajima i povezanim izvještajima za određene vrste poduzeća, o izmjeni Direktive 2006/43/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i o stavljanju izvan snage direktiva Vijeća 78/660/EEZ i 83/349/EEZ (SL L 182, 29.6.2013., str. 19.)

⁷ Delegirana uredba Komisije (EU) 2023/2772 od 31. srpnja 2023. o dopuni Direktive 2013/34/EU Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu standarda izvještavanja o održivosti (SL L, 2023/2772, 22.12.2023.)

njihov utjecaj na kategorije financijskog rizika te iznose i/ili udjele izloženosti, prihoda i dobiti izložene rizicima.

15. Kad je riječ o procjeni značajnosti okolišnih rizika, institucije trebaju upotrebljavati kvalitativne i kvantitativne informacije. Institucije trebaju razmotriti dovoljno velik opseg okolišnih čimbenika, koji uključuje barem čimbenike povezane s klimom, degradaciju ekosustava i gubitak biološke raznolikosti. Institucije trebaju procijeniti pokretače rizika tranzicijskih i fizičkih rizika, uzimajući u obzir barem sljedeće:

a) za tranzicijske rizike:

- i. glavne gospodarske sektore koje financirana imovina podržava ili u kojima druga ugovorna strana institucije obavlja svoje glavne djelatnosti
- ii. aktualne i moguće buduće bitne promjene javnih politika, tehnologija i tržišnih sklonosti (npr. novi propisi o zaštiti okoliša ili porezni poticaji, razvoj inovativne niskougljične tehnologije, promjene u potražnji potrošača ili ulagača)
- iii. za rizike povezane s klimatskim promjenama:
 1. izloženosti prema sektorima koji u velikoj mjeri doprinose klimatskim promjenama, kako je navedeno u uvodnoj izjavi 6. Delegirane uredbe Komisije (EU) 2020/1818, odnosno sektorima navedenima u odjeljcima od A do H i odjeljku L Priloga I. Uredbi (EZ) br. 1893/2006⁸, pri čemu se osobita pozornost pridaje izloženosti prema subjektima iz sektora fosilnih goriva
 2. stupanj usklađenosti ili neusklađenosti portfelja s relevantnim regulatornim ciljevima država u kojima posluju – u slučaju malih i jednostavnih institucija i drugih institucija koje nisu velike institucije barem na temelju kvalitativne procjene visoke razine

b) za fizičke rizike:

- i. zemljopisna područja na kojima se nalazi ključna imovina drugih ugovornih strana (npr. mjesta proizvodnje) te u kojima se, osobito za izloženosti u odnosu na nekretnine, nalazi kolateral u obliku materijalne imovine
- ii. razinu osjetljivosti na okolišne opasnosti (npr. opasnosti povezane s temperaturom, vjetrom, vodom, opasnosti povezane s krutom masom)

⁸ Delegirana uredba Komisije (EU) 2020/1818 od 17. srpnja 2020. o dopuni Uredbe (EU) 2016/1011 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu minimalnih standarda za referentne vrijednosti EU-a za klimatsku tranziciju i referentne vrijednosti EU-a usklađene s Pariškim sporazumom (SL L 406, 3.12.2020., str. 17.) - Uredba o referentnim vrijednostima za klimatsku tranziciju - uvodna izjava 6.: sektori navedeni u odjeljcima od A do H i odjeljku L Priloga I. Uredbi (EZ) br. 1893/2006

povezane s različitim klimatskim scenarijima i tranzicijskim postupcima, odnosno kad je riječ o malim i jednostavnim institucijama i ostalim institucijama koje nisu velike institucije, povezane s barem jednim nepovoljnim scenarijem.

16. Institucije u okviru svojeg postupka procjene adekvatnosti internog kapitala trebaju potkrijepiti i dokumentirati svoje procjene značajnosti ESG rizika, uključujući upotrijebljene metodologije i pragove, razmotrene ulazne parametre i čimbenike te glavne rezultate i donesene zaključke, uključujući zaključke o procjenama koje nisu značajne.
17. Institucije trebaju uspostaviti i primjenjivati metode mjerenja, mehanizme upravljanja rizicima i postupke planiranja tranzicije u skladu s odjeljkom 4.2., odjeljkom 5. i odjeljkom 6. koji su razmjerni rezultatima procjene značajnosti i koji su utemeljeni na njima. U tu svrhu institucije trebaju uspostaviti opsežnije i sofisticiranije sustave za ESG rizike koji su utvrđeni kao značajni. S druge strane, metodologije mjerenja ESG rizika i pokazatelji za praćenje ESG rizika koje upotrebljavaju institucije trebaju biti takvi da se njima podržavaju i uzimaju u obzir redovita ažuriranja procjene značajnosti. Manje institucije s manje složenim djelatnostima mogu primjenjivati manje opsežne i sofisticirane aranžmane koji i dalje trebaju biti razmjerni rezultatima njihove procjene značajnosti ESG rizika.

4.2 Utvrđivanje i mjerenje ESG rizika

4.2.1. Opća načela

18. Kao dio minimalnih standarda za utvrđivanje i mjerenje ESG rizika, interni postupci institucija trebaju uključivati alate i metodologije za procjenu pokretača ESG rizika i njihovih kanala prijenosa u različite kategorije bonitetnog rizika i pokazatelje financijskog rizika koji utječu na izloženosti institucije, uključujući s perspektivom usmjerenom na budućnost.
19. Kako bi se osiguralo pravilno utvrđivanje ESG rizika i upravljanje tim rizicima, institucije trebaju razmotriti potencijalni učinak tih rizika u kratkoročnom, srednjoročnom i dugoročnom razdoblju. Razinom granularnosti i točnosti podataka, alata za kvantifikaciju, metoda i pokazatelja koje institucije upotrebljavaju trebaju se uzeti u obzir njihova procjena značajnosti te njihova veličina i složenost. Ta razina općenito treba biti viša za kratkoročno i srednjoročno razdoblje. Dugoročna razdoblja trebaju biti razmotrena barem iz kvalitativne perspektive te trebaju podržavati strateške procjene i donošenje odluka.
20. Kad je riječ o okolišnim rizicima, interne procedure i metodologije trebaju biti takve da je institucijama omogućeno sljedeće:
 - a. kvantifikacija rizika povezanih s klimatskim promjenama, primjerice, procjenom vjerojatnosti utvrđivanja značajnosti i razmjera financijskih učinaka koji proizlaze iz klimatskih čimbenika

- b. postizanje ispravnog razumijevanja financijskih rizika koji mogu proizaći iz drugih vrsta okolišnih rizika, kao što su rizici koji proizlaze iz degradacije prirode, uključujući gubitak biološke raznolikosti i gubitak usluga ekosustava, odnosno neusklađenosti aktivnosti s mjerama usmjerenima na zaštitu, obnovu i/ili smanjenje negativnih učinaka na prirodu
 - c. utvrđivanje ključnih pokazatelja rizika koji obuhvaćaju barem kratkoročna i srednjoročna razdoblja te opseg izloženosti i portfelja utvrđenih u skladu s rezultatima procjene značajnosti.
21. Kad je riječ o socijalnim i upravljačkim rizicima, ako u početku nedostaju kvantitativni podatci, internim postupcima institucija trebaju biti predviđene metode koje započinju kvalitativnom procjenom potencijalnih učinaka tih rizika na poslovanje institucije i financijske rizike s kojima se institucija suočava te se trebaju postupno razvijati naprednije kvalitativne i kvantitativne mjere. Institucije trebaju postupno poboljšavati svoje pristupe u skladu s regulatornim, znanstvenim i metodološkim napretkom te dostupnošću podataka.
22. Kad je riječ o interakcijama između različitih kategorija ESG rizika, internim postupcima institucija treba se osigurati da se svaka kategorija rizika prvo procjenjuje, uzimajući u obzir njezina specifična obilježja, nakon čega se razmatraju potencijalne međusobne poveznice i međuovisnosti u mjerenju tih rizika.

4.2.2. Podatkovni procesi

23. Internim postupcima institucija treba se predvidjeti provedba pouzdanih sustava upravljanja informacijama u svrhu utvrđivanja, prikupljanja, strukturiranja i analize podataka potrebnih za podršku procjeni, upravljanju i praćenju ESG rizika. Takvi se sustavi trebaju primjenjivati u cijeloj instituciji u okviru općeg upravljanja podacima i IT infrastrukture. Institucije trebaju redovito preispitivati svoje prakse kako bi osigurale da su ažurne s obzirom na javna (npr. povećana dostupnost podataka zbog regulatornih inicijativa) i tržišna kretanja te trebaju imati uspostavljene mehanizme za procjenu i poboljšanje kvalitete podataka.
24. Interni postupci institucija trebaju osigurati da institucije prikupljaju i upotrebljavaju informacije potrebne za procjenu, upravljanje i praćenje postojećih i budućih ESG rizika kojima mogu biti izložene zbog svojih drugih ugovornih strana, s ciljem prikupljanja podataka na razini klijenta i imovine na prikladno granularnoj razini.
25. Interni postupci institucija trebaju bi se temeljiti na interno i vanjsko dostupnim ESG podacima, među ostalim redovitim preispitivanjem i upotrebom informacija o održivosti koje su objavile njihove druge ugovorne strane, osobito u skladu s europskim standardima izvještavanja o održivosti izrađenima na temelju Direktive 2013/34/EU ili dobrovoljnim

standardom izvještavanja za neuvrštena mala i srednja poduzeća (MSP-ovi) u skladu s Komunikacijom COM (2023) 535 o paketu olakšica za MSP-ove⁹.

26. Institucije trebaju procijeniti kojim bi se drugim izvorima podataka pružiti učinkovita podrška procjeni i praćenju ESG rizika i upravljanju tim rizicima, kao što su informacije dobivene suradnjom s klijentima i drugim ugovornim stranama u okviru novih i postojećih poslovnih odnosa ili podatci trećih strana. Ako se institucije koriste uslugama vanjskih pružatelja usluga kako bi dobile pristup ESG podacima, trebaju osigurati da u dovoljnoj mjeri razumiju izvore, podatke i metodologije kojima se koriste pružatelji podataka, uključujući njihova moguća ograničenja.
27. Ako kvaliteta ili dostupnost podataka u početku nisu dostatni za ispunjavanje potreba u smislu upravljanja rizicima, institucije trebaju procijeniti te nedostatke i njihove moguće učinke. Institucije trebaju provoditi i dokumentirati korektivne mjere, uključujući upotrebu procjena ili referentnih vrijednosti, primjerice na temelju značajki na sektorskoj i/ili regionalnoj razini i, kada je to izvedivo, prilagodbi kako bi se uzeli u obzir aspekti specifični za drugu ugovornu stranu. Kako se dostupnost i kvaliteta podataka povezanih s ESG pitanjima budu poboljšavali, institucije trebaju nastojati postupno smanjivati upotrebu procjena i referentnih vrijednosti.
28. Za velike korporativne druge ugovorne strane kako su definirane u članku 3. stavku 4. Direktive 2013/34/EU institucije, ako je to potrebno, trebaju razmotriti prikupljanje ili pribavljanje sljedećih podataka:
 - a. za okolišne rizike:
 - i. podataka o zemljopisnom položaju ključne imovine (npr. lokacije proizvodnje) i izloženosti okolišnim opasnostima (kao što su opasnosti povezane s temperaturom, vjetrom, vodom i krutom masom) na razini granularnosti potrebnoj za odgovarajuću analizu fizičkog rizika i dostupnost osiguranja
 - ii. podataka o postojećim i, ako su dostupne, ciljanim emisijama stakleničkih plinova iz opsega 1., 2. i 3. u apsolutnoj vrijednosti i, ako je to potrebno, u vrijednosti intenziteta
 - iii. podataka o ovisnosti o fosilnim gorivima, u smislu ulaznih ekonomskih faktora ili osnove prihoda
 - iv. podataka o potražnji za i/ili potrošnji energije i vode, u smislu ulaznih gospodarskih čimbenika ili osnove prihoda
 - v. podataka o razini energetske učinkovitosti za izloženosti nekretninama i sposobnost servisiranja duga druge ugovorne strane

⁹ COM (2023) 535 - Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija - Paket olakšica za MSP-ove

- vi. podataka o postojećim i očekivanim financijskim učincima okolišnih rizika i mogućnosti na financijski položaj, financijsku uspješnost i novčane tokove druge ugovorne strane
 - vii. podataka o strateškim planovima povezanim s tranzicijom, uključujući tranzicijski plan za ublažavanje klimatskih promjena objavljen u skladu s člankom 19.a ili člankom 29.a Direktive (EU) 2022/2464, ako su dostupni
- b. za socijalne i upravljačke rizike:
- i. podataka o usklađenosti sa Smjernicama OECD-a za multinacionalna poduzeća, UN-ovim vodećim načelima o poslovanju i ljudskim pravima i Deklaracijom Međunarodne organizacije rada o temeljnim načelima i pravima na radu
 - ii. podataka o negativnim materijalnim učincima na vlastite radnike, radnike u lancu vrijednosti, pogođene zajednice i potrošače/krajnje korisnike, uključujući informacije o naporima ili postupcima dužne pažnje koji se poduzimaju kako bi se takvi učinci izbjegli i otklonili.
29. Za izloženosti prema drugim vrstama drugih ugovornih strana koje nisu velike korporacije, institucije trebaju:
- a. utvrditi podatkovne točke potrebne za utvrđivanje i mjerenje ESG rizika i upravljanje tim rizicima, uzimajući u obzir popis iz točke 28. za podršku toj procjeni
 - b. ako je potrebno za dopuniti podatke koji nedostaju, upotrijebiti stručnu prosudbu, kvalitativne podatke, procjene na razini portfelja i referentne vrijednosti u skladu s točkom 27.

4.2.3. Glavne značajke referentnih metodologija za utvrđivanje i mjerenje ESG rizika

30. Interni postupci institucija trebaju biti takvi da omogućuju kombiniranje metodologija za procjenu rizika, uključujući metodologije utemeljene na izloženosti, sektoru, portfelju i scenariju, kako je navedeno u točkama od 31. do 42. Kombinaciju metodologija treba objediniti tako da se institucijama omogući sveobuhvatna procjena ESG rizika u svim relevantnim vremenskim razdobljima. Konkretno, institucije trebaju upotrebljavati barem metode koje se temelje na izloženosti kako bi stekle kratkoročan uvid u način na koji ESG rizici utječu na profil rizičnosti i profitabilnost njihovih drugih ugovornih strana; trebaju upotrebljavati metode koje se temelje na sektoru, portfelju i scenarijima kako bi podržale srednjoročni proces planiranja i definiranje ograničenjâ rizika i sklonosti preuzimanju rizika kako bi usmjerile instituciju prema njezinim strateškim ciljevima te, primjenom metoda koje se temelje na scenarijima, trebaju procijeniti njihovu osjetljivost na ESG rizike u različitim vremenskim razdobljima, uključujući dugoročna razdoblja.

a. Metode koje se temelje na izloženosti

31. Na razini izloženosti, u skladu s odredbama iz točaka 126. i 146. EBA-ine smjernice o odobravanju i praćenju kredita, institucije trebaju uspostaviti interne postupke za procjenu izloženosti djelatnosti i ključne imovine njihovih drugih ugovornih strana ESG čimbenicima, osobito okolišnim čimbenicima i učinku klimatskih promjena, kao i za procjenu primjerenosti strategija ublažavanja. U tu svrhu institucije trebaju osigurati da se ESG čimbenici, osobito okolišni čimbenici, pravilno odražavaju u njihovim internim postupcima klasifikacije rizika, da se uzimaju u obzir u sveukupnoj procjeni rizika nastanka statusa neispunjavanja obveza dužnika te da su, u slučajevima u kojima je to opravdano njihovom značajnošću, ugrađeni u pokazatelje rizika, interne modele za ocjenjivanje kreditne sposobnosti ili rejting, kao i u vrednovanje kolaterala.
32. Kad je riječ o procjeni okolišnih rizika na razini izloženosti, interni postupci institucija trebaju uključivati skup čimbenika i kriterija rizika kojima su obuhvaćeni pokretači tranzicijskih i fizičkih rizika. Kad je riječ o velikim institucijama, to uključuje, ako je to primjenjivo, barem sljedeće:
- a) stupanj osjetljivosti na okolišne opasnosti, uzimajući u obzir zemljopisnu lokaciju ključne imovine drugih ugovornih strana i jamaca ili fizičkog kolaterala kojim se osiguravaju izloženosti, uzimajući u obzir bilančne i izvanbilančne izloženosti
 - b) stupanj osjetljivosti na tranzicijske rizike, uzimajući u obzir relevantni tehnološki razvoj, učinak primjenjivih ili budućih propisa u području zaštite okoliša koji utječu na sektor djelatnosti druge ugovorne strane, postojeće i, ako postoje, ciljane emisije stakleničkih plinova u apsolutnoj vrijednosti te, ako je to potrebno, vrijednosti intenziteta druge ugovorne strane, učinak promjenjivih tržišnih sklonosti i razinu energetske učinkovitosti u slučaju izloženosti koje se odnose na stambene ili poslovne nekretnine zajedno sa sposobnošću servisiranja duga drugih ugovornih strana
 - c) izloženost poslovnog modela druge ugovorne strane i/ili lanca opskrbe ključnim poremećajima zbog okolišnih čimbenika, kao što su utjecaj gubitka biološke raznolikosti, nedostatka vode ili onečišćenja
 - d) izloženost druge ugovorne strane reputacijskim rizicima i rizicima od sudskih sporova, uzimajući u obzir dovršene ili predstojeće sudske postupke povezane s okolišnim pitanjima
 - e) (predviđeno) dospijeće ili vremensku strukturu izloženosti ili imovine
 - f) čimbenike smanjenja rizika, kao što su privatno ili javno osiguranje, primjerice, na temelju primjenjivih nacionalnih programa upravljanja rizicima od katastrofa ili sličnim okvirima, te sposobnost druge ugovorne strane da osigura otpornost na tranzicijske i fizičke rizike, među ostalim putem planiranja tranzicije usmjerenog na budućnost.

33. Ako podatci potrebni za procjenu određenih kriterija još nisu dostupni, primjerice za manje korporativne druge ugovorne strane, institucije trebaju slijediti korake navedene u točkama 26., 27. i 29.
34. Kad je riječ o procjeni socijalnih i upravljačkih rizika na razini izloženosti, institucije trebaju provesti postupke dubinske analize u svrhu procjene financijskih učinaka koji proizlaze iz socijalnih i upravljačkih čimbenika i osjetljivosti poslovnog modela drugih ugovornih strana na te čimbenike, uzimajući u obzir usklađenost korporativnih drugih ugovornih strana sa socijalnim i upravljačkim standardima kao što su oni navedeni u točki 28. podtočki (b) alineji i., izloženost druge ugovorne strane riziku od sudskih sporova koji je potaknut socijalnim ili upravljačkim pitanjima, kao i primjenjivo zakonodavstvo u državi u kojoj druga ugovorna strana posluje.

b. Metode na temelju sektora i portfelja te metode usklađivanja portfelja

35. Internim postupcima institucija trebaju biti predviđene metodologije utemeljene na sektorima i portfeljima, osobito toplinske karte u kojima su istaknuti ESG rizici pojedinačnih gospodarskih (pod)sektora kroz grafički prikaz ili sustav skaliranja, kako je navedeno u točkama 127. i 149. EBA-inih smjernica o odobravanju i praćenju kredita. Primijenjenim metodologijama institucije trebaju omogućiti kartiranje njihovih portfelja u skladu s pokretačima ESG rizika i utvrđivanje koncentracije prema jednoj ili više vrsta ESG rizika, ako postoji.
36. Kad je riječ o ESG čimbenicima koji nisu povezani s klimom velike institucije trebaju pripremiti:
- a) metode za utvrđivanje sektora koji u velikoj mjeri ovise o uslugama ekosustava ili imaju znatan učinak na njih, kao i alate za mjerenje financijskog učinka degradacije prirode i postupke usmjerene na zaštitu, obnovu i/ili smanjenje negativnih učinaka na prirodu
 - b) pristupe za mjerenje pozitivnih ili negativnih učinaka njihovih portfelja na postizanje UN-ovih ciljeva održivog razvoja i procjenu mogućih povezanih financijskih rizika.
37. Kad je riječ o rizicima povezanim s klimom, internim postupcima institucija treba biti predviđena primjena barem jedne metodologije za usklađivanje portfelja kako bi se na sektorskoj osnovi procijenio stupanj usklađenosti portfelja institucije s postupcima povezanim s klimom i/ili scenarijima referentnih vrijednosti. Institucije također trebaju razmotriti procjenu usklađenosti na razini druge ugovorne strane, primjerice, usporedbom intenziteta emisija stakleničkih plinova određene druge ugovorne strane s primjenjivom sektorskom referentnom vrijednošću.
38. Za potrebe točke 37. institucije trebaju primjenjivati scenarije koji su znanstveno utemeljeni, relevantni za sektore gospodarske djelatnosti i zemljopisni položaj njihovih izloženosti, koji su ažurni i koji potječu od nacionalnih, europskih ili međunarodnih organizacija, kao što su nacionalne agencije za zaštitu okoliša, Zajednički istraživački centar Europske komisije, Međunarodna agencija za energiju, Mreža za ozeljenjivanje financijskog sustava i

Međunarodni panel o klimatskim promjenama. Postupci sektorske dekarbonizacije trebaju biti usklađeni s primjenjivim ciljem politike, kao što je cilj EU-a prema kojem se nulta neto stopa emisija stakleničkih plinova želi postići do 2050. te cilja prema kojem se smanjenje emisija za 55 % u odnosu na razinu iz 1990. želi postići do 2030. ili bilo koji nacionalni cilj, ako je to primjenjivo.

39. Za potrebe točke 37., institucije trebaju odrediti odgovarajući opseg procjena usklađenosti portfelja i stupanj sofisticiranosti primijenjenih metodologija na temelju značajki njihovih portfelja, rezultata procjene značajnosti te njihove veličine i složenosti. Velike institucije s vrijednosnim papirima kojima se trguje na uređenom tržištu u Uniji trebaju uzeti u obzir popis sektora navedenih u obrascu 3. iz Priloga I. Provedbenoj uredbi Komisije (EU) 2022/2453¹⁰. Male i jednostavne institucije i druge institucije koje nisu velike institucije mogu upotrebljavati reprezentativne uzorke izloženosti u svojim portfeljima za provedbu procjena usklađenosti portfelja.
40. Institucije trebaju opravdati i dokumentirati svoje izbore u pogledu metodologije, uključujući odabir scenarija i referentne godine, odabir sektorâ te, za male i jednostavne institucije i druge institucije koje nisu velike institucije, utvrđivanje reprezentativnog uzorka izloženosti, kao i sve značajne metodološke promjene tijekom vremena. Ako nedostaju podatci potrebni za mjerenje usklađenosti, institucije trebaju slijediti korake utvrđene u točkama 26., 27. i 29.
41. Institucije trebaju uzeti u obzir spoznaje stečene na temelju metodologija za usklađivanje klimatskih portfelja kako bi:
 - a. procijenile i pratile tranzicijske rizike povezanih s klimom koji proizlaze iz neusklađenosti drugih ugovornih strana i/ili portfelja s regulatornim ciljevima i postupcima EU-a, država članica ili zemalja izvan EU-a koji su u skladu s primjenjivim klimatskim ciljevima i potencijalnim povezanim financijskim rizicima
 - b. stekle informacije koje će primjenjivati u svojim postupcima donošenja odluka o oblikovanju i provedbi sklonosti preuzimanju rizika, poslovne strategije i planiranja tranzicije, uključujući u pogledu određivanja prioriteta suradnje s određenim drugim ugovornim stranama.

c. Metode na temelju scenarija

42. Osim metoda na temelju izloženosti, sektora i portfelja te metoda usklađivanja portfelja, internim postupcima institucija treba predvidjeti upotrebu analiza na temelju scenarija za ispitivanje njihove otpornosti na ESG rizike, počevši s rizicima povezanim s klimom, u različitim scenarijima¹¹.

¹⁰ Provedbena uredba Komisije (EU) 2022/2453 od 30. studenoga 2022. o izmjeni provedbenih tehničkih standarda utvrđenih u Provedbenoj uredbi (EU) 2021/637 u vezi s objavom okolišnih, socijalnih i upravljačkih rizika (SL L 324, 19.12.2022., str. 1.)

¹¹ Točka (d) ovlasti iz članka 87.a stavka 5. Direktive 2013/36/EU rješavat će se izradom dopunskih EBA-inih smjernica o analizi scenarijâ kako bi se ispitala otpornost institucija na ESG čimbenike.

5. Minimalni standardi i referentna metodologija za upravljanje ESG rizicima i za praćenje tih rizika

5.1 Načela upravljanja ESG rizicima

43. Za potrebe uključivanja ESG rizika u okvir upravljanja rizicima na razini institucije u skladu s točkom 152. EBA-inih smjernica o internom upravljanju, institucije trebaju razmotriti ulogu ESG rizika kao potencijalnih pokretača svih tradicionalnih kategorija financijskih rizika, uključujući kreditni, tržišni i operativni rizik (uključujući rizik od sudskih sporova), reputacijski i likvidnosni rizik, rizik za poslovni model i koncentracijski rizik.
44. Institucije trebaju uključiti ESG rizike u svoje redovite sustave i postupke upravljanja rizicima osiguravajući dosljednost sa svojim cjelokupnim poslovnim strategijama i strategijama rizika, uključujući planove u skladu s člankom 76. stavkom 2. Direktive 2013/36/EU, kako je detaljnije navedeno u odjeljku 6. Institucije trebaju osigurati uspostavu potpuno integriranog pristup u kojem su ESG rizici pravilno obuhvaćeni i uzeti u obzir kao dio strategija, politika i ograničenja u pogledu upravljanja rizicima. Ako su institucije uspostavile posebne mehanizme za ESG rizike, trebaju osigurati da se to odražava u redovitom okviru upravljanja rizicima i da se njima pridonosi tom okviru.
45. Institucije trebaju izraditi čvrst i pouzdan pristup upravljanju ESG rizicima i njihovu smanjenju u kratkoročnom i srednjoročnom razdoblju te tijekom dugoročnog razdoblja u trajanju od najmanje deset godina, uzimajući u obzir načela iz točke 19.
46. Institucije trebaju odrediti koja bi kombinacija alata za upravljanje rizicima i ublažavanje rizika najbolje pridonijela tom cilju, uzimajući u obzir niz alata, uključujući sljedeće:
- a) suradnju s drugim ugovornim stranama s ciljem boljeg razumijevanja profila rizika druge ugovorne strane i osiguravanja dosljednosti sa sklonošću institucije preuzimanju rizika i njezinim strateškim ciljevima, osobito:
 - i. utvrđivanjem opsega drugih ugovornih strana s kojima će surađivati, uzimajući u obzir rezultate procjene značajnosti i postupka mjerenja rizika
 - ii. uspostavom dijaloga s tim drugim ugovornim stranama u svrhu preispitivanja njihove otpornosti na ESG rizike, uzimajući u obzir sektorsko zakonodavstvo koje utječe na te druge ugovorne strane i sve tranzicijske planove koje su izradile

- iii. ako je to relevantno i moguće, pružanjem relevantnih informacija i savjeta klijentima o procjeni ili ublažavanju ESG rizika kojima su izloženi i
 - iv. razmatranjem niza mjera specifičnih za drugu ugovornu stranu, kao što su prilagodba ponuđenog proizvoda, sporazum o planu i korektivnim mjerama u svrhu podrške naporima u pogledu tranzicije i postizanja povećane otpornosti druge ugovorne strane, ili kao krajnje rješenje, prestanak odnosa ako se daljnji odnos smatra nespojivim s planiranjem institucije i njezinom sklonošću preuzimanju rizika.
- b) prilagodbu financijskih uvjeta (npr. uključivanjem ugovorno dogovorenenih zaštitnih i korektivnih mjera), uvjeta (npr. rok dospeljeća) i/ili određivanja cijena na temelju kriterija relevantnih za ESG rizike te strategije institucije za rizike i politike internog kapitala
 - c) razmatranje ESG rizika prilikom izrade sektorskih politika i utvrđivanja globalnih, regionalnih i sektorskih ograničenja rizika, ograničenja izloženosti i strategija razduživanja
 - d) diversifikaciju kreditnih i investicijskih portfelja na temelju kriterija relevantnih za ESG rizike, npr. u smislu gospodarskih sektora ili zemljopisnih područja
 - e) druge alate za upravljanje rizicima koji se smatraju prikladnima u skladu sa sklonošću institucije preuzimanju rizika, kao što je moguća preraspodjela financiranja među sektorima i unutar sektora prema izloženostima otpornijima na ESG rizike.

5.2 Strategije i poslovni modeli

47. Institucije trebaju uzeti u obzir ESG rizike prilikom izrade i provedbe svojih sveukupnih poslovnih strategija i strategija rizika, koje trebaju uključivati barem:

- a) razumijevanje i procjenu poslovnog okruženja u kojem djeluju te načina na koji su kratkoročno, srednjoročno i dugoročno izložene strukturnim promjenama u gospodarstvu, financijskom sustavu i konkurentnom okruženju uslijed ESG čimbenika
- b) razumijevanje i procjenu načina na koji ESG rizici, osobito pokretači okolišnih rizika, uključujući tranzicijske i fizičke rizike, mogu negativno utjecati na održivost njihova poslovnog modela i održivost njihove poslovne strategije, uključujući profitabilnost i izvore prihoda, u kratkoročnom, srednjoročnom i dugoročnom razdoblju
- c) razmatranje načina na koji ti ESG rizici, osobito pokretači okolišnih rizika, uključujući tranzicijske i fizičke rizike, mogu utjecati na njihovu sposobnost postizanja strateških ciljeva i da ostanu unutar svoje sklonosti preuzimanju rizika
- d) oblikovanje, provedbu i praćenje planova i ciljeva kako je utvrđeno u odjeljku 6.

48. Za potrebe točke 47. i s ciljem osiguravanja dostatno utemeljenih strategija, institucije trebaju razmotriti spoznaje stečene kombinacijom metoda procjene rizika usmjerenih na budućnost, uključujući:
- a) metodologije usklađivanja portfelja, kako je opisano u odjeljku 4.2.
 - b) analize scenarija rizika za okoliš, uzimajući u obzir (potencijalno) poslovno okruženje (ili više njih) u kojem bi institucije mogle djelovati u kratkoročnom, srednjoročnom i dugoročnom razdoblju, uključujući vremenski okvir od najmanje deset godina
 - c) testiranje otpornosti na klimatski ili okolišni stres koje provodi institucija.
49. Institucije trebaju imati sveobuhvatno razumijevanje svojeg poslovnog modela, strateških ciljeva te strategije rizika iz perspektive ESG rizika te trebaju osigurati da su upravljanje tim rizicima, proces planiranja tranzicije i okvir upravljanja rizicima, uključujući sklonost preuzimanju rizika, primjereni za njihovu provedbu.

5.3 Sklonost preuzimanju rizika

50. Institucije trebaju osigurati da njihove sklonosti preuzimanju rizika jasno definiraju i uključuju ESG rizike koji su dio njihova inventara rizika nakon procjene značajnosti. U okviru sklonosti preuzimanju rizika također trebaju biti utvrđeni razina i vrste ESG rizika koje su institucije voljne preuzeti u svojem portfelju, uključujući u pogledu ciljeva koncentracije i diversifikacije portfelja. Integracija ESG rizika u sklonost preuzimanju rizika treba biti usklađena sa strateškim ciljevima i obvezama institucije te s planovima i ciljevima navedenima u odjeljku 6.
51. Sklonost preuzimanju rizika treba provoditi uz podršku glavnih pokazatelja rizika povezanih s ESG rizicima, uključujući, primjerice, potencijalna ograničenja, pragove ili isključenja. Pri određivanju relevantnih i primjerenih glavnih pokazatelja rizika institucije trebaju uzeti u obzir rezultate svoje procjene značajnosti i posebna obilježja svojeg poslovnog modela, uzimajući u obzir relevantne poslovne linije, aktivnosti, proizvode i izloženost prema gospodarskim sektorima i zemljopisnim područjima, uključujući države i detaljnija zemljopisna područja. Pri određivanju odabranih ključnih pokazatelja rizika koje će upotrebljavati u svojem okviru sklonosti preuzimanju rizika institucije trebaju razmotriti pokazatelje navedene u odjeljku 5.7.
52. Institucije trebaju osigurati da svi relevantni subjekti grupe te poslovne linije i jedinice koje snose rizik pravilno razumiju i primjenjuju sklonost institucije preuzimanju rizika u smislu ESG rizika. U velikim institucijama ograničenja rizika osobito trebaju biti utvrđena na različitim razinama unutar institucije, osiguravajući usklađenost s ukupnom sklonošću preuzimanju rizika te trebaju odražavati pitanja ESG rizika u odnosu na proizvode ili financijske instrumente koje je institucija izdala, odnosno koje je inicirala ili koje drži, segmente klijenata, vrsta kolaterala i instrumente za smanjenje rizika.
53. Sklonost institucije preuzimanju rizika i povezani ključni pokazatelji rizika trebaju podlijeći postupcima praćenja i eskalacije kako je utvrđeno u točki 80.

5.4 Interna kultura, sposobnosti i kontrole

54. Ako je to potrebno, institucije trebaju neprestano razvijati svoje kapacitete za utvrđivanje, procjenu, praćenje, upravljanje i smanjenje ESG rizika. Kako bi mogli učinkovito ispunjavati svoje odgovornosti, institucije u okviru svoje politike osposobljavanja trebaju osigurati da su njihovo upravno tijelo i osoblje odgovarajuće osposobljeni za razumijevanje posljedica ESG čimbenika i ESG rizika. Politike i postupci koji se odnose na aktivnosti osposobljavanja trebaju biti ažurirani i uzimati u obzir znanstvena i regulatorna kretanja. U postupku za rukovoditelje treba uzeti u obzir da je znanje o ESG čimbenicima te o ESG rizicima relevantno za procjenu primjerenosti članova upravnog tijela i nositelja ključnih funkcija u skladu sa Zajedničkim EBA-inim i ESMA-inim smjernicama o procjeni primjerenosti¹².
55. Pouzdana i dosljedna kultura rizika kojom se uzimaju u obzir ESG rizici koju institucija provodi u skladu s glavom IV. EBA-inih smjernica o internom upravljanju¹³ treba uključivati jasnu komunikaciju upravnog tijela (načelo „rukovodstvo kao uzor” (engl. *tone from the top*) i odgovarajuće mjere za promicanje znanja o ESG čimbenicima te ESG rizicima u čitavoj instituciji, kao i svijest o strateškim ciljevima i obvezama institucije u pogledu ESG rizika.
56. Za potrebe glave V. EBA-inih smjernica o internom upravljanju¹⁴, institucije trebaju uključiti ESG rizike u svoje okvire unutarnje kontrole u skladu s modelom kroz tri linije obrane. Okvir unutarnje kontrole treba uključivati jasnu definiciju i raspodjelu odgovornosti za ESG rizike te linije izvješćivanja.
57. Prva linija obrane treba biti odgovorna za provedbu procjena ESG rizika, uzimajući u obzir razmatranja značajnosti i proporcionalnosti, tijekom upisivanja klijenata, podnošenja zahtjeva za kredit, preispitivanja kredita i, ako je to potrebno, postupka ulaganja te u okviru kontinuiranog praćenja i suradnje s postojećim klijentima. Osoblje u prvoj liniji obrane treba posjedovati odgovarajuće razumijevanje i znanje kako bi moglo utvrditi potencijalne ESG rizike.
58. U okviru aktivnosti druge linije obrane:
- a) funkcija upravljanja rizicima treba biti odgovorna za provedbu procjene i praćenja ESG rizika neovisno o prvoj liniji obrane, među ostalim osiguravanjem pridržavanja ograničenja rizika, ispitivanjem i, ako je to potrebno, preispitivanjem početne procjene koju su proveli službenici za poslovne odnose
 - b) funkcija praćenja usklađenosti treba nadzirati kako se prvom linijom obrane osigurava poštovanje primjenjivih pravnih zahtjeva i internih politika u vezi s ESG rizicima te treba savjetovati upravno tijelo i ostalo relevantno osoblje o mjerama koje treba

¹² Zajedničke EBA-ine i ESMA-ine smjernice za procjenu primjerenosti članova upravnog tijela i nositelja ključnih funkcija na temelju Direktive 2013/36/EU i Direktive 2014/65/EU (EBA/GL/2021/06)

¹³ Glava IV. – Kultura rizika i poslovno ponašanje

¹⁴ Glava V. – Okvir i mehanizmi unutarnje kontrole

poduzeti kako bi se osigurala takva usklađenost. Osim toga, u vezi s tvrdnjama o održivosti i/ili obvezama koje je preuzela institucija, ta funkcija treba pružati savjete o reputacijskim rizicima i rizicima ponašanja povezanim s provedbom ili neizvršavanjem takvih tvrdnji i/ili obveza

- c) potrebno se savjetovati s funkcijom praćenja usklađenosti i funkcijom upravljanja rizicima kod odobravanja novih proizvoda s ESG značajkama ili za znatne promjene postojećih proizvoda kako bi se uključili ESG aspekti.

- 59. Kao treća linija obrane, funkcija unutarnje revizije treba osigurati neovisnu provjeru i objektivno osiguranje kvalitete i učinkovitosti cjelokupnog okvira i sustava unutarnje kontrole u odnosu na ESG rizike, uključujući prvu i drugu crtu obrane te okvir upravljanja ESG rizicima.

5.5 Postupak procjene adekvatnosti internog kapitala i postupak procjene adekvatnosti interne likvidnosti

- 60. Institucije u svoj postupak procjene adekvatnosti internog kapitala trebaju uključiti značajne ESG rizike i njihove učinke na kategorije financijskih rizika kako bi neprestano procjenjivale i održavale iznose, vrste i raspodjelu internog kapitala koje smatraju adekvatnima za pokrivanje vrste i razine ESG rizika, uzimajući u obzir kratkoročno, srednjoročno i dugoročno razdoblje.
- 61. Kada institucije uzimaju u obzir dulja vremenska razdoblja za pokrivanje ESG rizika, ta se vremenska razdoblja trebaju upotrebljavati kao izvor informacija kako bi se osiguralo dostatno razumijevanje mogućih posljedica ESG rizika za planiranje kapitala u redovitim vremenskim razdobljima postupka procjene adekvatnosti internog kapitala. Vremenska razdoblja koja se uzimaju u obzir pri utvrđivanju adekvatnog internog kapitala za pokriće ESG rizika trebaju biti usklađena s vremenskim razdobljima koja se upotrebljavaju kao dio ukupne procjene adekvatnosti internog kapitala institucija. Procjena adekvatnosti internog kapitala treba biti u dovoljnoj mjeri usmjerena na budućnosti te je, u slučajevima u kojima institucija procijeni da rizici ne trebaju biti pokriveni kapitalom, već ublaženi drugim alatima ili mjerama, isto treba objasniti.
- 62. Institucije trebaju upotrijebiti saznanja stečena na temelju svojih metodologija procjene rizika, uključujući one iz odjeljka 4.2., kako bi utvrdile i izmjerile potrebe za internim kapitalom za izloženosti ili portfelje za koje je procijenjeno da su osjetljiviji na ESG rizike, uzimajući u obzir različite razine dostupnosti i zrelosti metodologija kvantifikacije za okolišne rizike u usporedbi sa socijalnim i upravljačkim rizicima.
- 63. Kad je riječ o okolišnim rizicima, institucije u svoju procjenu adekvatnosti internog kapitala trebaju uključiti pregled svoje adekvatnosti kapitala u nepovoljnom scenariju usmjeren na budućnost koji uključuje specifične elemente okolišnih rizika. Osim toga, institucije trebaju navesti sve promjene poslovnog plana institucije ili druge mjere koje proizlaze iz testiranja otpornosti na stres povezanog s klimatskim ili okolišnim rizicima i/ili povratnog testiranja

otpornosti na stres, u skladu s točkom 90. EBA-inih smjernica za testiranje otpornosti na stres¹⁵.

64. Institucije trebaju uključiti značajne okolišne rizike i njihove učinke na likvidnost u svoje postupke procjene adekvatnosti interne likvidnosti (engl. *internal liquidity adequacy assessment process* (ILAAP)) tijekom odgovarajućih vremenskih razdoblja unutar opsega pokrivenosti ILAAP-a.
65. Institucije u svoje okvire za procjenu adekvatnosti internog kapitala, odnosno interne likvidnosti, trebaju uključiti opis sklonosti preuzimanju rizika, pragova i ograničenja utvrđenih za značajne ESG rizike, odnosno značajne okolišne rizike, te njihove učinke na njihovu solventnost ili likvidnost, kao i postupak koji se primjenjuje za ažuriranje tih pragova i ograničenja. Institucije trebaju osigurati dovoljno kontekstualnih informacija kako bi razumjele svoju analizu utjecaja ESG rizika, odnosno okolišnih rizika, na kapital i likvidnost, među ostalim pojašnjavanjem upotrijebljenih metodologija i temeljnih pretpostavki.
66. Pri uključivanju ESG rizika u svoju procjenu adekvatnosti internog kapitala, odnosno pri uključivanju okolišnih rizika u svoju procjenu adekvatnosti interne likvidnosti, u pogledu složenosti postupaka i stupnja sofisticiranosti metodologija kojima se koriste institucije potrebno je uzeti u obzir njihovu veličinu i složenost te rezultate njihove procjene značajnosti.

5.6 Politike i postupci za kategorije financijskog rizika

67. Institucije trebaju razumjeti postojeći i potencijalni budući učinak ESG rizika na njihove izloženosti kreditnom riziku, na vrednovanje njihovih pozicija koje su podložne tržišnom riziku, osobito za potrebe bonitetnog vrednovanja, na njihov profil likvidnosnog rizika i zaštitne slojeve, na njihove operativne rizike (uključujući rizik od sudskih sporova) i reputacijske rizike, među ostalim primjenom analiza usmjerenih na budućnost te upravljati tim rizikom.

5.6.1. Kreditni rizik

68. Za potrebe uključivanja ESG rizika u politike i postupke povezane s kreditnim rizikom, kako je utvrđeno u točki 56. EBA-inih smjernica o odobravanju i praćenju kredita, institucije trebaju osigurati da su njihove kreditne sektorske politike koje odražavaju ESG rizike kaskadne i prenesene u jasne kriterije za odobravanje koji su dostupni osoblju poslovnih linija i donositeljima odluka o kreditu te trebaju osigurati da su ESG rizici ugrađeni u okvir za praćenje kreditnog rizika.
69. Što se tiče okolišnih rizika, institucije trebaju uključiti kombinaciju kvalitativnih i kvantitativnih aspekata u svoje politike i postupke. Na temelju svoje procjene značajnosti i sklonosti preuzimanju rizika, institucije trebaju utvrditi kvantitativne pokazatelje kreditnog rizika koji obuhvaćaju najznačajnije segmente klijenata, vrste kolaterala i instrumente za smanjenje rizika.

¹⁵ EBA-ine smjernice za testiranje otpornosti institucija na stres (EBA/GL/2018/04)

5.6.2. Tržišni rizik

70. Kad je riječ o tržišnom riziku, institucije trebaju razmotriti kako bi ESG rizici mogli utjecati na vrijednost financijskih instrumenata u njihovu portfelju, procijeniti potencijalni rizik od gubitaka za portfelj i povećanu volatilnost vrijednosti portfelja te uspostaviti djelotvorne postupke za kontrolu ili ublažavanje povezanih učinaka u okviru svojeg okvira za upravljanje tržišnim rizikom, uključujući, ako je to potrebno, preispitivanje sklonosti preuzimanju rizika iz knjige trgovanja i određivanje internih ograničenja za pozicije ili izloženosti klijenata.

5.6.3. Likvidnosni rizik i rizik za izvore financiranja

71. Kad je riječ o likvidnosnom riziku i riziku za izvore financiranja, institucije barem trebaju razmotriti kako bi ESG rizici mogli utjecati na neto novčane odljeve (npr. povećana povlačenja kreditnih linija) ili na vrijednost imovine koja čini njihove zaštitne slojeve likvidnosti te, ako je to potrebno, trebaju uključiti te učinke u kalibraciju njihovih zaštitnih slojeva likvidnosti ili okvir za upravljanje likvidnosnim rizikom.
72. Osim toga, kad je riječ o okolišnim rizicima, institucije trebaju razmotriti kako bi ti rizici mogli utjecati na dostupnost i/ili stabilnost njihovih izvora financiranja te ih uzeti u obzir pri upravljanju rizikom izvora financiranja. U tu svrhu institucije trebaju razmotriti različita vremenska razdoblja te uobičajene i nepovoljne uvjete koji, među ostalim, trebaju odražavati moguće učinke okolišnih rizika na reputacijske rizike, situaciju otežanog ili skupljeg pristupa financiranju na tržištu i/ili ubrzanog povlačenja depozita.

5.6.4. Operativni i reputacijski rizici

73. Kad je riječ o operativnom riziku, institucije trebaju razmotriti kako bi ESG rizici mogli utjecati na različite vrste događaja regulatornog operativnog rizika iz članka 324. Uredbe (EU) br. 575/2013 i njihovu sposobnost da nastave pružati ključne operacije te trebaju uključiti značajne ESG rizike u svoj okvir za upravljanje operativnim rizikom.
74. Kad je riječ o okolišnim rizicima, institucije trebaju:
- a) utvrditi i označiti gubitke povezane s okolišnim rizicima u svojim registrima operativnih gubitaka, u skladu s taksonomijom rizika i metodologijom za klasifikaciju štetnih događaja gubitaka utvrđenih regulatornim tehničkim standardima koje je Komisija donijela u skladu s člankom 317. stavkom 9. Uredbe (EU) br. 575/2013
 - b) razvijati postupke za procjenu i upravljanje vjerojatnošću i učinkom rizika povezanih sa sudskim sporovima u vezi s okolišem
 - c) upotrebljavati analizu scenarija kako bi se utvrdilo na koji način pokretači fizičkog rizika mogu utjecati na njihov kontinuitet poslovanja i
 - d) uzeti u obzir značajne okolišne rizike pri izradi planova kontinuiteta poslovanja.

75. Kad je riječ o reputacijskim rizicima, institucije trebaju razmotriti utjecaj ESG rizika na svoj ugled i upravljati tim rizicima, među ostalim razmatranjem potencijalnih rizika povezanih s kreditiranjem i ulaganjem u poduzeća koja bi mogla biti izložena kontroverzama povezanim s ESG čimbenicima, kao što su kršenja socijalnih ili ljudskih prava. Ako je to primjenjivo, institucije također trebaju razmotriti reputacijske rizike povezane s njihovim neispunjavanjem obveza u pogledu održivosti ili tranzicijskih planova ili s (postojećim) nedostatkom vjerodostojnosti takvih obveza i planova.
76. U okviru upravljanja rizikom postupanja, rizikom od sudskih sporova i reputacijskim rizikom, institucije trebaju uspostaviti pouzdane postupke za utvrđivanje i sprječavanje rizika koji proizlaze iz prakse manipulativnog zelenog marketinga ili percipiranih praksi manipulativnog zelenog marketinga te za upravljanje tim rizicima, uzimajući u obzir načela visoke razine europskih nadzornih tijela utvrđena u odjeljku 2.1. EBA-inog završnog izvješća o praćenju i nadzoru manipulativnog zelenog marketinga¹⁶. U tu svrhu institucije trebaju poduzeti sve potrebne korake kako bi osigurale da je komunikacija povezana s održivošću poštena, jasna i da ne dovodi u zabludu te da su tvrdnje o održivosti točne, potkrijepljene, ažurirane, da pružaju vjeran prikaz cjelokupnoga profila institucije ili profila proizvoda te da su predstavljene na razumljiv način. To treba učiniti na razini institucije (npr. u vezi s obvezama u pogledu održivosti, uključujući ciljeve usmjerene na budućnost) te na razini proizvoda ili aktivnosti (npr. u vezi s proizvodima i aktivnostima koji se stavljaju na tržište kao održivi), među ostalim praćenjem pravnih kretanja, tržišnih praksi i kontroverzi u vezi s navodnim praksama manipulativnog zelenog marketinga.

5.6.5. Koncentracijski rizik

77. Kad je riječ o koncentracijskom riziku, institucije trebaju razmotriti rizike i upravljati rizicima koje predstavljaju koncentracije izloženosti ili kolaterala u pojedinačnim drugim ugovornim stranama, međuovisnim drugim ugovornim stranama ili u određenim industrijama, gospodarskim sektorima ili zemljopisnim regijama koji mogu predstavljati veći stupanj osjetljivosti na ESG rizike. Kako bi utvrdile koncentracijske rizike povezane s ESG čimbenicima, institucije trebaju uzeti u obzir veličinu i/ili udjele svojih izloženosti na koje bi mogli utjecati ESG rizici u odnosu na ukupne izloženosti te kao udio u osnovnom kapitalu. Institucije trebaju uzeti u obzir nekoliko ESG čimbenika, među kojima su emisije stakleničkih plinova, sektorske značajke, osjetljivost zemljopisnih područja na fizičke rizike te socijalni ili upravljački nedostaci ili kontroverze utvrđeni u državama u kojima se nalaze izloženosti ili kolateral, kao i dostupnost čimbenika za smanjenje rizika. Institucije trebaju procijeniti povećava li i na koji način koncentracijski rizik povezan s o ESG čimbenicima prethodnu financijsku ranjivost izloženosti.

¹⁶ EBA-ino završno izvješće o praćenju i nadzoru manipulativnog zelenog marketinga (EBA/REP/2024/09)

5.7 Praćenje

78. Institucije trebaju pratiti ESG rizike s pomoću učinkovitih okvira za interno izvješćivanje kojima se višem rukovodstvu i upravnom tijelu prenose odgovarajuće informacije i agregirani podatci, primjerice, uključivanjem ESG rizika u redovita izvješća o rizicima ili u obliku prikaza s pokazateljima kojima se podržava učinkovit nadzor.
79. Institucije trebaju kontinuirano pratiti ESG rizike i osigurati da održavaju pregled na razini institucije kojim su na odgovarajući način obuhvaćeni priroda, veličina i složenost njihovih aktivnosti te, za najznačajnije portfelje utvrđene na temelju procjene značajnosti, pregled portfelja njihove osjetljivosti na ESG rizike. Nadalje, institucije trebaju provoditi granularno i učestalo praćenje drugih ugovornih strana, izloženosti i portfelja za koje je procijenjeno da su značajno izloženi ESG rizicima, uključujući uključivanjem razmatranja ESG rizika u postupak praćenja kreditnog rizika za kategoriju stanovništva, kao i u redovite kreditne provjere za srednje i velike druge ugovorne strane i/ili povećanjem učestalosti i granularnosti tih provjera zbog ESG rizika.
80. Institucije trebaju utvrditi pokazatelje i pragove za rano upozoravanje te uspostaviti postupke za eskalaciju upozorenja, odstupanja i kršenja te poduzimanje korektivnih mjera i/ili mjera ublažavanja u slučaju prekoračenja ograničenja, među ostalim prilagodbom poslovne strategije i alatâ za upravljanje rizicima.
81. Institucije trebaju pratiti niz mjerila i pokazatelja ESG rizika usmjerenih na prethodna i buduća razdoblja. Velike institucije trebaju pratiti barem sljedeće pokazatelje:
 - a) iznos i udio izloženosti i prihoda (kamate, naknade i provizije) koji proizlaze iz poslovnih odnosa s drugim ugovornim stranama koje posluju u sektorima koji u velikoj mjeri doprinose klimatskim promjenama u skladu s uvodnom izjavom 6. Delegirane uredbe Komisije (EU) 2020/1818, odnosno, u sektorima navedenima u odjeljcima od A do H i odjeljku L Priloga I. Uredbi (EZ) br. 1893/2006.

Institucije trebaju primjenjivati što detaljniju sektorsku diferencijaciju. Konkretno, stupanj granularnosti treba institucijama omogućiti praćenje iznosa i udjela izloženosti i prihoda koji proizlaze iz odnosa s određenim drugim ugovornim stranama, kao što su subjekti iz sektora fosilnih goriva i/ili poduzeća isključena iz referentnih vrijednosti EU-a usklađenih s Pariškim sporazumom¹⁷
 - b) pokazatelje za usklađivanje portfelja koji na sektorskoj razini pokazuju u kojoj su mjeri izloženosti i proizvodni kapaciteti kojima upravljaju klijenti usklađeni ili se predviđa da će biti (ne)usklađeni s putanjom koja je u skladu s primjenjivim klimatskim pravnim i regulatornim ciljem, kao što je postizanje nulte neto stope emisija stakleničkih

¹⁷ U skladu s člankom 12. stavkom 1. točkama od (d) do (g) i člankom 12. stavkom 2. Uredbe o standardima za referentne klimatske vrijednosti.

plinova do 2050., na temelju parametara usklađivanja relevantnih za odabrane sektore i primjenom metoda opisanih u odjeljku 4.2.3.b.

Institucije te pokazatelje trebaju dopuniti informacijama koje se odnose na procjenu mogućih učinaka financijskih rizika koji proizlaze iz neusklađenosti

- c) financirane emisije stakleničkih plinova s raščlambom prema emisijama iz opsega 1., 2. i 3. u apsolutnoj vrijednosti i, ako je to potrebno, intenzitetu u odnosu na proizvodne jedinice ili prihode, podijeljene po sektorima, uz primjenu što granularnije sektorske diferencijacije koja je utvrđena na temelju procjene značajnosti, barem za odabrane sektore

Institucije te pokazatelje trebaju dopuniti kvalitativnim ili kvantitativnim informacijama i kriterijima kojima je potkrijepljeno tumačenje njihova kretanja tijekom vremena, uključujući, primjerice, privremeno povećanje zbog osiguranja financiranja tranzicije za druge ugovorne strane koje stvaraju značajne emisije stakleničkih plinova i utvrđivanje temeljnih pokretača promjena u emisijama.

Primjeri metodologija ili baza podataka koje institucijama mogu pomoći pri izračunu tih pokazatelja uključuju globalni standard obračunavanja emisija stakleničkih plinova i izvješćivanja o tim emisijama za financijsku industriju, koji je razvilo Partnerstvo za financije povezane s obračunavanjem emisija ugljika (engl. *Partnership for Carbon Accounting Financials* (PCAF))

- d) razinu napretka postignutog u provedbi ključnih strategija financiranja koje je institucija utvrdila kako bi osigurala svoju otpornost na ESG rizike i pripravnost za prijelaz na održivije gospodarstvo, primjerice, praćenjem financijskih tokova prema financijskoj imovini ili drugim ugovornim stranama koje dijele zajednički skup značajki relevantnih za ciljeve institucije ili njezinu sklonost preuzimanju rizika u odnosu na ESG rizike
- e) pokazatelje suradnje s klijentima kojima se pružaju informacije o:
 - i. postotku drugih ugovornih strana za koje je provedena procjena ESG rizika, također s obzirom na njihove tranzicijske strategije te, ako je to dostupno, tranzicijske planove te njihove usklađenosti s ciljevima institucije, uz navođenje opsega odabranih sektora, proizvoda i poslovnih linija obuhvaćenih tim procjenama
 - ii. rezultatima i ishodima takve suradnje, kao što su pozitivne (ili bilo koja potkategorija u toj kategoriji) ili negativne (ili bilo koja potkategorija u toj kategoriji) procjene prilagodljivosti i otpornosti tih drugih ugovornih strana na prijelaz na održivo gospodarstvo, napretku u pogledu usklađivanja s ciljnim vrijednostima i ciljevima institucije te daljnjim mjerama koje je poduzela institucija

- f) raščlambu portfelja osiguranih nekretninama u skladu s razinom energetske učinkovitosti kolaterala
- g) omjer financiranja niskouglične tehnologije za opskrbu energijom u odnosu na financiranje tehnologije za opskrbu energijom iz fosilnih goriva
- h) h) omjer okolišno održivih izloženosti koje financiranju djelatnosti kojima se doprinosi ostvarenju, odnosno kojima se omogućuje ostvarenje okolišnog cilja ublažavanja klimatskih promjena iz članka 9. točke (a) Uredbe (EU) 2020/852¹⁸ u odnosu na izloženosti s intenzivnim emisijama stakleničkih plinova
- i) razine fizičkog rizika kojima je institucija izložena i njihov utjecaj na financijske rizike, uzimajući u obzir nekoliko scenarija i sve opasnosti relevantne za aktivnost institucije, dopunjeno informacijama o napretku postignutom u provedbi mjera za smanjenje rizika
- j) mjere koncentracijskog rizika povezane s pokretačima fizičkog rizika (npr. mjerenje izloženosti i/ili kolaterala u područjima visokog rizika od poplava, nedostatka vode ili požara) i pokretačima tranzicijskih rizika (npr. izloženosti u sektorima s povišenim tranzicijskim rizicima), primjenom dovoljno granularne zemljopisne podjele izloženosti
- k) iznos povijesnih gubitaka povezanih s ESG rizicima i na temelju metoda različitih scenarija procjena rizičnih izloženosti usmjerenih na budućnost i potencijalnih budućih financijskih gubitaka povezanih s ESG rizicima
- l) mjeru praćenja reputacijskog rizika povezanog s ESG čimbenicima kojom se prati kako propisi, komunikacija, obveze ili javne kontroverze u vezi s postojećim i budućim poslovnim aktivnostima izravno ili neizravno utječu na instituciju, razmatranjem interakcije s operativnim rizikom te strateškim rizicima i rizicima poslovnih modela, kao što su gubitak poslovnih prilika ili strateških partnerstava
- m) sudske sporove povezane s ESG čimbenicima u kojima je institucija sudjelovala ili bi mogla sudjelovati na temelju dostupnih informacija
- n) status jačanja kapaciteta povezanih s ESG rizicima, kao što je postotak osoblja koje je prošlo posebno osposobljavanje
- o) pokazatelje povezane s neklimatskim čimbenicima, kao što su ovisnosti na razini portfelja i učinci na usluge ekosustava ili izloženosti drugim ugovornim stranama koje imaju značajne ovisnosti ili negativne učinke na biološku raznolikost, uzimajući u obzir i sektorske informacije i informacije o zemljopisnoj lokaciji

¹⁸ Uredba (EU) 2020/852 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. lipnja 2020. o uspostavi okvira za olakšavanje održivih ulaganja i izmjeni Uredbe (EU) 2019/2088 (SL L 198, 22.6.2020., str. 13.)

- p) napredak u odnosu na sve ciljeve institucije utvrđene u pogledu ESG rizika te ESG ciljeva, među ostalim u okviru plana institucije kako je navedeno u odjeljku 6. ili u okviru drugih obveza u pogledu održivosti koje je institucija preuzela.
82. Male i jednostavne institucije i druge institucije koje nisu velike institucije trebaju pratiti niz pokazatelja navedenih u točki 81. odabranih na temelju rezultata njihove procjene značajnosti te trebaju poduzeti korake za proširenje popisa praćenih pokazatelja tijekom vremena.
83. Institucije trebaju uspostaviti jasne i dobro dokumentirane metodologije koje se odnose na njihove parametre i pokazatelje za praćenje. Ako podatci potrebni za izračun pokazatelja u početku nedostaju, institucije trebaju slijediti korake navedene u točkama 26., 27. i 29.

6. Planovi u skladu s člankom 76. stavkom 2. Direktive 2013/36/EU

6.1 Sveobuhvatna načela

84. Planovi izrađeni u skladu s člankom 76. stavkom 2. Direktive 2013/36/EU rezultat su postupka planiranja tranzicije opisanog u odjeljku 6.3. i trebaju se temeljiti na analizi poslovnog okruženja usmjerenoj na budućnost i postupku sveobuhvatnog strateškog planiranja unutar institucija. Ti planovi trebaju pružati pregled strateških aktivnosti i alata za upravljanje rizicima koje institucije primjenjuju kako bi pokazale da osiguravaju svoju otpornost prema ESG rizicima te pripravnost za prijelaz na klimatski i okolišno otporno i održivije gospodarstvo.
85. Institucije trebaju osigurati da se njihovim planovima uzimaju u obzir aspekti upravljanja ESG rizicima usmjereni na budućnost te da su u skladu s drugim primjenjivim zahtjevima, uključujući one koji se odnose na dubinsku analizu, izvještavanje o održivosti i strateške mjere za osiguravanje usklađenosti poslovnih modela s prijelazom na održivo gospodarstvo. Planovi osobito trebaju uključivati opće ciljeve, mjere i posebne ciljeve u pogledu poslovnog modela i strategije institucije usklađenih s planovima objavljenima na temelju članka 19.a ili članka 29.a Direktive 2013/34/EU, ako je to primjenjivo, te s ciljevima ili obvezama povezanim s ESG čimbenicima koje su institucije dužne ispuniti na temelju zakona ili propisa, kao i s onima koje su dobrovoljno utvrdile. Ako institucije objave planove u skladu s člankom 19.a stavkom 2. točkom (a) podtočkom iii., odnosno s člankom 29.a stavkom 2. točkom (a) podtočkom iii. Direktive 2013/34/EU, kao prvi korak trebaju razmotriti ponovnu uporabu već dostupnih relevantnih informacija.
86. Institucije trebaju osigurati da su njihovi planovi i ciljevi dobro ugrađeni u njihove poslovne strategije te da su usklađeni i dosljedni s njihovim strategijama rizika i izvora financiranja, sklonošću preuzimanju rizika, procjenom adekvatnosti internog kapitala i okvirom upravljanja rizicima, kako je utvrđeno u odjeljku 5. Opseg sustava upravljanja i postupka planiranja tranzicije te stupanj sofisticiranosti općih ciljeva, posebnih ciljeva i pokazatelja planova treba odražavati prirodu, veličinu i složenost poslovanja institucija i njihovu procjenu značajnosti ESG rizika.
87. S obzirom na obvezu institucija da osiguraju da su sustavi, procesi i mehanizmi povezani s njihovim planovima dosljedni i dobro integrirani, uključujući u njihovim društvima kćerima s poslovnim nastanom izvan Unije, te s obzirom na obvezu tih društava kćeri prema kojoj moraju biti u mogućnosti dostaviti podatke i informacije relevantne za potrebe nadzora konsolidiranih planova u skladu s člankom 109. stavkom 2. Direktive 2013/36/EU, matične institucije pri izradi i provedbi konsolidiranog plana trebaju uzeti u obzir ESG rizike kojima su društva kćeri s poslovnim nastanom izvan Unije značajno izložena, uzimajući u obzir

primjenjivo lokalno zakonodavstvo i regulatorne ciljeve u pogledu ESG čimbenika, te trebaju moći dokazati dobro informiran konsolidirani pristup.

6.2 Upravljanje

6.2.1. Uloge i odgovornosti

88. Institucije trebaju jasno utvrditi i dodijeliti odgovornosti za razvoj, potvrđivanje, provedbu i praćenje planova. Pri dodjeli uloga i odgovornosti na odgovarajućoj hijerarhijskoj razini institucije trebaju uzeti u obzir međusobnu povezanost i utjecaj koji bi postupak planiranja tranzicije mogao imati na druge postupke, kao što su šira poslovna strategija i sklonost preuzimanju rizika.
89. Upravno tijelo treba biti odgovorno za odobrenje planova te nadzirati njihovu provedbu i redovito informirano o relevantnim kretanjima i postignutom napretku u odnosu na ciljeve institucije te donositi odluke o korektivnim mjerama u slučaju značajnih odstupanja.
90. Za potrebe integracije ESG rizika u sve tri linije obrane u skladu s odjeljkom 5.4.:
- a) prva linija obrane treba biti odgovorna za uspostavu dijaloga s drugim ugovornim stranama o njihovim tranzicijskim strategijama i procjenu usklađenosti s ciljevima institucije i njezinom sklonošću preuzimanju rizika na temelju jasnih politika sudjelovanja iz točke 109. podtočke (e) alineje i. U tu svrhu institucije trebaju osigurati da relevantno osoblje posjeduje dovoljno stručnog znanja i sposobnosti za procjenu mjere u kojoj će tranzicijske strategije drugih ugovornih strana, uključujući njihove tranzicijske planove, ako su dostupni, povećati njihovu otpornost na ESG rizike te postići usklađenost s ciljevima institucije
 - b) funkcija upravljanja rizicima treba osigurati da su ograničenja rizika utvrđena u izjavi o sklonosti preuzimanju rizika kao dio okvira upravljanja rizicima u skladu sa svim aspektima plana institucije, uključujući sektorske politike
 - c) funkcija unutarnje revizije treba preispitati plan institucije kao dio okvira upravljanja rizicima i procijeniti je li usklađen s pravnim i regulatornim zahtjevima te je li usklađen sa strategijom institucije za upravljanje rizicima i njezinom sklonošću preuzimanju rizika u pogledu ESG rizika. U tu svrhu funkcija unutarnje revizije treba razmotriti je li plan takav da je instituciji omogućeno da otkrije i razmotri promjene u svojem profilu rizičnosti, je li iz njega vidljiv način na koji institucija rješava odstupanja od svojih ciljeva te jesu li temeljne pretpostavke, metodologije i kriteriji odabrani i upotrijebljeni s integritetom.

6.2.2. Interni postupci i kapaciteti

91. Institucije trebaju osigurati smislenu i redovitu interakciju i razmjenu informacija na svim razinama organizacije kako bi se osiguralo da se u postupku izrade, provedbe i preispitivanja

planova mogu uzeti u obzir uvidi i povratne informacije internih dionika. U tu svrhu institucije u izradu planova trebaju uključiti barem jedinice, odjele i funkcije odgovorne za strateško planiranje, upravljanje rizicima, objavljivanje informacija o održivosti, pravne poslove i usklađenost te trebaju procijeniti koje dodatne jedinice, odjele i funkcije trebaju biti uključene.

92. U skladu s odjeljkom 5.4. institucije trebaju osigurati da raspolažu dostatnim kapacitetima, stručnim znanjem i resursima za razvoj i provedbu postupka planiranja tranzicije, kao i da redovito procjenjuju pouzdanosti svojih planova i prate njihovu provedbu. Institucije trebaju analizirati postojeće nedostatke u vještinama i stručnosti te, ako je to potrebno, poduzeti korektivne mjere.

6.2.3. Upravljanje podacima

93. Institucije trebaju uspostaviti pouzdane postupke upravljanja za prikupljanje, potvrđivanje i objedinjavanje podataka potrebnih za planiranje tranzicije i praćenje njihove provedbe, među ostalim upotrebom dostupnih javnih informacija i tranzicijskih planova drugih ugovornih strana, kako je utvrđeno u odjeljku 4.2.2.

6.3 Planiranje tranzicije

6.3.1. Scenariji i postupci

94. Institucije trebaju razumjeti svoju osjetljivost na ESG rizike, osobito na okolišne tranzicijske i fizičke rizike u različitim scenarijima, uključujući one koji podrazumijevaju višu razinu fizičkog rizika ili neurednu tranziciju. Institucije trebaju razumjeti kako različiti scenariji mogu utjecati na njihove napore u planiranju tranzicije.
95. Za potrebe praćenja i otklanjanja specifičnih okolišnih rizika koji mogu proizaći iz procesa postupka prilagodbe klimatskim i okolišnim regulatornim ciljevima država u kojima posluju, institucije trebaju pažljivo odabrati scenarije na način da poduzmu sve korake navedene u nastavku:
- a) institucije trebaju procijeniti moguće posljedice ciljeva EU-a, država članica i, ako je to relevantno, zemalja izvan EU-a za tranzicijske postupke, barem za odabrane sektore utvrđene na temelju procjene značajnosti. U tom postupku institucije trebaju uzeti u obzir vjerojatne postupke koji proizlaze iz europskog zelenog plana, prava EU-a o klimi te najnovijih izvješća i mjera koje je propisao Europski znanstveni savjetodavni odbor za klimatske promjene
 - b) institucije trebaju razmotriti znanstveno utemeljene i ažurirane scenarije koje su izradile nacionalne organizacije, organizacije EU-a ili međunarodne organizacije, kako je navedeno u točki 38.

- c) institucije trebaju uzeti u obzir dobrovoljne ili regulatorne ciljeve ili obveze institucije u pogledu ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe tim promjenama.
96. Zemljopisne reference okvir i granularnost, primjerice u smislu regionalne raščlambe, scenarija i postupaka kojima se koriste institucije, trebaju biti relevantni za njihov poslovni model i izloženosti.
97. Opseg i složenost scenarija koje upotrebljavaju institucije trebaju biti razmjerni njihovoj veličini i složenosti. Male i jednostavne institucije i druge institucije koje nisu velike institucije mogu se osloniti na pojednostavnjeni skup glavnih parametara i pretpostavki, uključujući rizike, razmatrana vremenska razdoblja i regionalnu raščlambu učinaka. Velike institucije svoje planove (uključujući konačne i posredne ciljeve) trebaju usporediti sa scenarijem koji je u skladu s ograničenjem globalnog zatopljenja na 1,5 °C u skladu s Pariškim sporazumom i s ciljem postizanja klimatske neutralnosti do 2050., kako je utvrđeno pravom EU-a o klimi.
98. Institucije trebaju osigurati da su scenariji i putevi koji se upotrebljavaju kao dio njihovih planova dosljedni u cijeloj organizaciji i tijekom razmatranih razdoblja, primjerice, pri oblikovanju poslovnih strategija i određivanju ciljeva za kratkoročno, srednjoročno i dugoročno razdoblje. Institucije trebaju dokumentirati postupak odabira scenarija i razloge promjena ili drugačije upotrebe. Odluke o upotrebi različitih scenarija u različite svrhe, kao i odluke o izmjeni scenarija, trebaju biti jasno obrazložene. Odluke o upotrebi različitih scenarija u različite svrhe, kao i odluke o izmjeni scenarija, trebaju biti jasno obrazložene.

6.3.2. Vremenska razdoblja i ključne točke

99. Institucije trebaju uspostaviti skup različitih vremenskih razdoblja u okviru svojih planova, koji treba uključivati kratkoročno, srednjoročno i dugoročno razdoblje planiranja od najmanje deset godina. U mehanizmima uspostavljenim u svrhu praćenja i otklanjanja ESG rizika u različitim vremenskim razdobljima trebaju se uzeti u obzir načela opisana u točki 19.
100. Institucije trebaju utvrditi ključne točke u redovitim vremenskim razmacima za praćenje i otklanjanje ESG rizika koji proizlaze iz kratkoročnih, srednjoročnih i dugoročnih regulatornih ciljeva država u kojima posluju. To uključuje ciljeve EU-a za smanjenje emisija stakleničkih plinova za 55 % do 2030. u odnosu na razinu iz 1990. i postizanje nulte neto stope emisija do 2050., druge klimatske ciljeve u pojedinoj fazi utvrđene zakonodavstvom EU-a ili, ako je to primjenjivo, nacionalnim zakonodavstvom, kao i ciljeve povezane s drugim okolišnim čimbenicima kao što su obnova prirode¹⁹ ili deforestacija.²⁰
101. Institucije trebaju osigurati da su kratkoročni, srednjoročni i dugoročni ciljevi međusobno povezani i dobro artikulirani. To podrazumijeva da trebaju osigurati da se dugoročni ciljevi,

¹⁹ Uredba (EU) 2024/1991 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2024. o obnovi prirode i izmjeni Uredbe (EU) 2022/869 (SL L, 2024./1991., 29.7.2024.)

²⁰ Uredba (EU) 2023/1115 Europskog parlamenta i Vijeća od 31. svibnja 2023. o stavljanju na raspolaganje na tržištu Unije i izvozu iz Unije određene robe i određenih proizvoda povezanih s deforestacijom i degradacijom šuma te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 995/2010 (SL L 150, 9.6.2023., str. 20.)

kao što su obveze postizanja nulte neto stope emisija stakleničkih plinova, pretoče u srednjoročne strategije (primjerice, srednjoročne sektorske politike ili ciljeve rasta za poslovne linije), odnosno da su kratkoročni financijski pokazatelji ili ciljevi (npr. pokazatelji profitabilnosti, troškovi rizika, ključni pokazatelji uspješnosti, ključni pokazatelji rizika, ograničenja rizika, okviri za određivanje cijena) usklađeni i dosljedni sa srednjoročnim i dugoročnim ciljevima.

6.3.3. Osnova za procjenu značajnosti

102. Postupak planiranja tranzicije institucija treba biti usmjeren na upravljanje značajnim ESG rizicima, osobito okolišnim tranzicijskim i fizičkim rizicima utvrđenima na temelju pouzdane i redovito ažurirane procjene značajnosti ESG rizika koja se provodi u skladu s odjeljkom 4.1. Institucije trebaju uspostaviti namjenske mjere za praćenje i otklanjanje značajnih ESG rizika koji proizlaze iz izloženosti, portfelja te gospodarskih aktivnosti i proizvodnih kapaciteta koji se financiraju i mogu biti posebno osjetljivi na postupak prilagodbe gospodarstva primjenjivim pravnim i regulatornim ciljevima povezanim s ESG čimbenicima.

6.3.4. Pokazatelji

103. Institucije se trebaju koristiti nizom pokazatelja, uključujući pokazatelje usmjerene na budućnost, kako bi potkrijepile postavljanje ciljeva te potaknule i pratile provedbu svojih planova.
104. Za potrebe postavljanja ciljeva institucije trebaju primjenjivati skup mjerila i pokazatelja uzimajući u obzir one uključene u točku 81. Uzimajući u obzir svoje poslovne strategije i sklonost preuzimanju rizika, institucije trebaju utvrditi koje će druge pokazatelje i ciljeve koji se temelje na riziku i koji su usmjereni prema budućnosti uključiti u svoje planove u cilju praćenja i otklanjanja ESG rizika. To uključuje procjenu, izračun i upotrebu pokazatelja za procjenu financijskih posljedica planiranja tranzicije za poslovanje i profil rizičnosti institucija u kratkoročnom, srednjoročnom i dugoročnom razdoblju, među ostalim mjerenjem učinka planiranja tranzicije na financijske rezultate, izvore prihoda, profitabilnost i razinu rizika portfelja.
105. Ako podatci potrebni za izračun pokazatelja i potkrepljivanje postavljanja ciljeva nedostaju, institucije trebaju slijediti korake opisane u točkama 26., 27. i 29.
106. Male i jednostavne institucije i druge institucije koje nisu velike institucije mogu se osloniti na manji raspon pokazatelja za uporabu parametara i postavljanje posebnih ciljeva te u većoj mjeri oblikovati kvalitativne ciljeve.
107. Iako institucije trebaju primjenjivati barem kombinaciju pokazatelja povezanih s klimatskim rizicima, trebaju poduzeti korake kako bi postupno uključile pokazatelje kojima su potkrijepljeni procjena rizika i strateško usmjeravanje u vezi s izloženošću institucija okolišnim rizicima koji nisu povezani s klimatskim rizicima i upravljanjem njima, primjerice, rizicima koji

proizlaze iz degradacije ekosustava i gubitka bioraznolikosti i njihovim mogućim utjecajem na klimatske rizike, kao i socijalnim i upravljačkim rizicima.

6.4 Ključni sadržaj planova

108. Institucije trebaju dokumentirati svoje planove, uključujući metodologije, pretpostavke, kriterije, ciljeve i mjere planirane za postizanje ciljeva, kao i provedene i predviđene revizije. Institucije trebaju odrediti opseg rizika obuhvaćenih svakim dijelom plana, primjerice, primjenjuje li se na ESG rizike te trebaju osigurati da se svi aspekti plana odnose barem na okolišne rizike.

109. Velike institucije trebaju osigurati da njihovi planovi uključuju barem aspekte u nastavku:

a. Strateški ciljevi i faze provedbe planova:

- i. sveobuhvatni strateški cilj visoke razine za otklanjanje kratkoročnih, srednjoročnih i dugoročnih ESG rizika, u skladu s cjelokupnom poslovnom strategijom i sklonošću preuzimanju rizika
- ii. sveobuhvatan skup dugoročnih ciljeva s ključnim točkama u pojedinoj fazi kako bi se osigurala otpornost poslovnog modela na ESG rizike, uključujući usklađenost poslovne strukture i prihoda s takvim ključnim točkama
- iii. ključne pretpostavke, ulazni podatci i popratne informacije relevantni za razumijevanje općih i posebnih ciljeva institucija, uključujući odabir jednog ili više središnjih ili referentnih scenarija i zaključke institucija koji proizlaze iz rezultata procjena značajnosti ESG rizika, procjena usklađenosti portfelja i drugih analiza scenarija

b. Posebni ciljevi i pokazatelji:

- i. kvantitativni ciljevi za otklanjanje ESG rizika, uključujući one koji proizlaze iz postupka prilagodbe pravnim i regulatornim ciljevima održivosti u državama u kojima institucija posluje i širih tranzicijskih trendova prema održivom gospodarstvu, kao i pokazatelji koji se upotrebljavaju za praćenje ESG rizika i napretka u postizanju ciljeva
- ii. portfelji, sektori, kategorije imovine, linije poslovanja i, ako je to primjenjivo, gospodarske djelatnosti (tj. pojedinačne tehnologije) obuhvaćene ciljevima i pokazateljima za praćenje, čime se osigurava da opseg ciljeva i pokazatelja u dovoljnoj mjeri odražava prirodu, veličinu i složenost poslovanja institucije i njezinu procjenu značajnosti ESG rizika
- iii. vremenska razdoblja tijekom kojih se primjenjuju ciljevi i pokazatelji

c. Upravljanje:

- i. upravljačka struktura planova, uključujući uloge i odgovornosti za oblikovanje, potvrđivanje, provedbu, praćenje i ažuriranje plana, uključujući eskalacijske korake u slučaju odstupanja od ciljeva
 - ii. aktivnosti povezane s kapacitetima i resursima kako bi se osiguralo odgovarajuće znanje, vještine i stručnost za učinkovitu provedbu plana, uključujući osposobljavanja i internu kulturu u vezi s ESG rizicima
 - iii. politike i prakse primitaka za promicanje dobrog upravljanja ESG rizicima u skladu s ciljevima i sklonošću institucije preuzimanju rizika
 - iv. podatci i sustavi koji se upotrebljavaju za postupak planiranja tranzicije
- d. Strategija provedbe:
- i. pregled kratkoročnih, srednjoročnih i dugoročnih mjera koje se poduzimaju ili su predviđene u okviru osnovnih bankovnih aktivnosti i postupaka za postizanje ciljeva plana, uključujući način na koji institucija uključuje ciljeve plana u svoj proces odlučivanja i svoj redoviti okvir upravljanja rizicima, nadopunjeno informacijama o uočenoj učinkovitosti ili procijenjenom doprinosu svake mjere relevantnim ciljevima
 - ii. prilagodbe politika i postupaka koji se odnose na kategorije financijskog rizika te na politike kreditiranja i ulaganja i uvjeti koji se odnose na ključne gospodarske djelatnosti, sektore i lokacije
 - iii. promjene uvedene u kombinaciju i određivanje cijena usluga i proizvoda u svrhu podrške provedbi plana
 - iv. ulaganja i strateška raspodjela portfelja kojima se podržava poslovna strategija institucije i njezina sklonost preuzimanju rizika u vezi s ESG rizicima, uključujući informacije o proizvodima i uslugama povezanim s održivošću i tranzicijom te o tome kako su sve promjene u odabiru strateškog financiranja popraćene razmjernim postupcima upravljanja rizicima
- e. Strategija u pogledu suradnje:
- i. politike za suradnju s drugim ugovornim stranama, uključujući informacije o učestalosti, opsegu i ciljevima suradnje, vrstama mogućih aktivnosti i postupcima ili kriterijima eskalacije
 - ii. postupci, metodologije i pokazatelji koji se upotrebljavaju za prikupljanje i procjenu informacija povezanih s izloženošću drugih ugovornih strana

ESG rizicima i s usklađenošću s ciljevima institucije i njezinom sklonošću preuzimanju rizika

- iii. rezultati praksi suradnje, uključujući pregled prilagodljivosti i otpornosti drugih ugovornih strana na prijelaz na održivije gospodarstvo.

- 110. Male i jednostavne institucije i druge institucije koje nisu velike institucije u svoje planove trebaju uključiti barem aspekte obuhvaćene točkom 109. podtočkom (a) alinejama i. i ii., podtočkom (b) alinejama i. i ii., podtočkom (c) alinejom i., podtočkom (d) alinejama i. i ii. te podtočkom (e) alinejama i. i ii.
- 111. Institucije trebaju razmotriti upotrebu Priloga kao pomoćnog alata za izradu i formalizaciju svojih planova.

6.5 Praćenje, preispitivanje i ažuriranje planova

- 112. Institucije trebaju pratiti provedbu svojih planova s pomoću postupaka za praćenje i pokazatelja u skladu s odjeljcima 5.7. i 6.3.4. Institucije trebaju provoditi redovite projekcije kako bi procijenile svoju sposobnost postizanja ciljeva.
- 113. Okvir za praćenje treba biti takav da upravnom tijelu omogućuje da istodobno prati kako se razvijaju pokazatelji za praćenje ESG rizika i napredak postignut u postizanju ključnih točkama plana, uz jasno i detaljno obrazloženje za propuštene opće ili posebne ciljeve te za procjenu mogućeg učinka na različite vrste financijskih rizika za različita razdoblja.
- 114. Institucije trebaju redovito, a barem svaki put kada ažuriraju svoju poslovnu strategiju u skladu s člankom 76. stavkom 1. Direktive 2013/36/EU, preispitivati te, ako je to potrebno, ažurirati svoje planove, uzimajući u obzir ažurirane informacije kao što su nove procjene značajnosti ESG rizika, kretanja njihovih portfelja i aktivnosti drugih ugovornih strana, novi dostupni scenariji, referentne vrijednosti ili sektorski postupci te učinci postojećih ili budućih propisa.

Prilog

Ovaj Prilog služi kao pomoćni alat kojim se institucije mogu koristiti pri izradi planova propisanih člankom 76. stavkom 2. Direktive 2013/36/EU, kako je detaljnije navedeno u odjeljku 6. ovih Smjernica. Njime se ne uvode dodatni zahtjevi, ali se za svaki ključni sadržaj iz Smjernica navode određeni primjeri, upućivanja i mogući pokazatelji koje institucije mogu uzeti u obzir pri strukturiranju i pripremi svojih planova. Institucije mogu prilagoditi format tog zajedničkog pristupa pod uvjetom da osiguraju da su svi potrebni ključni sadržaji uključeni u njihove planove. U skladu s potrebom za usklađenošću s drugim primjenjivim zahtjevima u skladu s odjeljkom 6.1., osobito točkom 85., institucije trebaju osigurati dosljednost podataka upotrijebljenih za usklađivanje sa Smjernicama s informacijama objavljenima u skladu s Direktivom 2013/34/EU i Delegiranom uredbom Komisije (EU) 2023/2772.

6.4. Ključni sadržaj planova	Ključne riječi ili elementi propisanog ključnog sadržaja		Primjeri kvalitativnih i kvantitativnih rezultata i njihovi mogući popratni pokazatelji		Upućivanja na druge okvire EU-a	
	Pojasnjenja i upućivanje na Smjernice		Potencijalni rezultat (kvalitativni)	Potencijalni rezultat (kvantitativni)	Treći stup	Direktiva o korporativnom izvješćivanju o održivosti /(CSRD) / Europski standardi izvještavanja o održivosti (ESRS)
Kako tumačiti ovaj alat?						
Izravni izvadak iz odjeljka 6.4. točke 109. Smjernica	Ključne riječi ili podelement	Pojasnjenje Smjernica s upućivanjem na relevantni odjeljak odnosno jednu ili više točaka Smjernica	Kvalitativni opis potencijalnog rezultata povezanog s zahtjevom iz ovih Smjernica: - S primjerima ili sadržajem koji je potrebno imati na umu	Kvantitativni opis potencijalnog rezultata povezanog sa zahtjevom iz ovih Smjernica: - s primjerima ili „upozorenjima” o korištenju pokazatelja i ciljeva	Poveznice na zahtjeve trećeg stupa i zahtjeve europskih standarda izvještavanja o održivosti koje institucije, ako je to primjenjivo, trebaju razmotriti kako bi se osigurala dosljednost i međusobna povezanost te kako bi se, u mjeri u kojoj je to moguće, oslanjale na materijalno identične ili značajno usporedive relevantne informacije.	

	Ključne riječi ili podelement	<i>Pojašnjenje Smjernica s upućivanjem na relevantni odjeljak odnosno jednu ili više točaka Smjernica</i>	- Primjerice, narativne značajke. Svi su primjeri ilustrativne naravi.	- Primjerice, podsjeća se na različite aspekte koji bi mogli biti obuhvaćeni ključnim pokazateljem uspješnosti. Svi su primjeri ključnih pokazatelja uspješnosti / ključnih pokazatelja rizika ilustrativne naravi.	Možda će biti potrebno ažurirati upućivanja na treći stup i ESRs o održivosti kako bi se uzele u obzir buduće regulatorne promjene.
--	-------------------------------	---	--	---	---

6.4. Ključni sadržaj planova	Ključne riječi ili elementi propisanog ključnog sadržaja		Primjeri kvalitativnih i kvantitativnih rezultata i njihovi mogući popratni pokazatelji		Upućivanja na druge okvire EU-a	
	Pojašnjenja i upućivanje na Smjernice		Potencijalni rezultat (kvalitativni)	Potencijalni rezultat (kvantitativni)	Treći stup	Direktiva o korporativnom izvješćivanju o održivosti / Europski standardi izvještavanja o održivosti
a. Strateški ciljevi i faze provedbe plana						
i.Sveobuhvatni strateški cilj visoke razine za otklanjanje kratkoročnih, srednjoročnih i dugoročnih ESG rizika, u skladu s cjelokupnom poslovnom strategijom i sklonošću preuzimanju rizika.	Sveobuhvatni cilj:	Ovo se odnosi na sveobuhvatne strateške ciljeve koje institucije nastoje ostvariti u pogledu ESG rizika, u skladu s uključivanjem ESG rizika u poslovne strategije i strategije upravljanja rizicima te sklonost preuzimanju rizika u skladu s odjeljcima 5.2. i 5.3.	# Kvalitativni opis strategija kojima se osigurava usklađenost poslovnih modela s prelaskom na klimatski neutralno i održivo gospodarstvo, posebno kada podliježe zahtjevima Direktive o dužnoj pažnji za održivo poslovanje i/ili Direktive o korporativnom izvješćivanju o održivosti, te načina na koji te strategije utječu na smjer i prioritete inicijativa za upravljanje ESG rizicima	# Sveobuhvatni ciljevi mogli bi se povezati s odabranim posebnim ciljevima u pogledu ključnih pokazatelja uspješnosti ili ključnih pokazatelja rizika	Kvalitativno : Tablica 1. (a) (b) Tablica 2. (a) (b) Tablica 3. (c) (d)	ESRS-E1-1 ESRS 2 - BP1 ESRS-E1-MDR-P ESRS-E1-2
	Kratkoročno, srednjoročno i dugoročno:	Ovo se odnosi na način na koji se strateški cilj primjenjuje u različitim vremenskim razdobljima koja se razmatraju u skladu s odjeljkom 6.3.2.	# Pristupi na visokoj razini u pogledu upravljanja ESG rizicima koji su utvrđeni kao najznačajniji s obzirom na opseg	# Može se razmotriti unakrsno upućivanje na druge dijelove plana, npr. u odnosu na dio a(ii) ili dio b		

			poslovanja institucije i procjenu značajnosti			
ii.Sveobuhvatan skup dugoročnih ciljeva s ključnim točkama u pojedinoj fazi kako bi se osigurala otpornost poslovnog modela na ESG rizike, uključujući usklađenost poslovne strukture i prihoda s takvim ključnim točkama.	Dugoročni ciljevi:	<i>Dugoročni ciljevi kojima se podržava ostvarivanje sveobuhvatnog cilja tijekom razdoblja od najmanje deset godina u skladu s Direktivom o kapitalnim zahtjevima i točkom 99. Smjernica.</i>	# Dugoročni ciljevi za otklanjanje rizika koji proizlaze iz cilja EU-a o postizanju nulte neto stope emisija stakleničkih plinova do 2050., pri čemu 2030. godina predstavlja ključnu točku, uzimajući u obzir cilj EU-a o smanjenju emisija za 55 % u odnosu na razinu iz 1990. godine. # Dugoročni ciljevi i ključne točke u pojedinoj fazi za otklanjanje rizika koji proizlaze iz ciljeva EU-a povezanih s deforestacijom ili obnovom prirode # Način na koji institucija osigurava da su njezina poslovna struktura i tokovi prihoda usklađeni s njezinim dugoročnim ciljevima i ključnim točkama u pojedinoj fazi	# Financijska izloženost različitim gospodarskim sektorima # Pokazatelji za usklađivanje portfelja # Pokazatelji profitabilnosti: pokazatelji povrata i pokazatelji povrata prilagođeni riziku prema relevantnim raščlambama (npr. sektori, portfelji, proizvodi itd.) # Pokazatelji poslovne strategije: ključni pokazatelji uspješnosti usmjereni na budućnost kojima se opisuje strategija institucije u smislu određivanja cijena, kapitala, likvidnosti, raspodjele bilance # Postotak ključnih točkama u pogledu ESG čimbenika ostvarenih na vrijeme	Kvalitativno : Tablica 1. (b) (j) Tablica 2. (b) (k) (l) Tablica 3. (c) (d) Kvantitativno: Obrazac 1. Obrazac 3.	ESRS-E1-1 Ciljevi smanjenja stakleničkih plinova: ESRS-E1-4
	Ključne točke u pojedinoj fazi:	<i>Ključne točke u pojedinoj fazi kojima se mjeri napredak prema ostvarenju dugoročnih ciljeva u skladu s točkom 100. Smjernica.</i>				
	Usklađenost poslovne strukture i prihoda s ključnim točkama:	<i>Način na koji će institucija osigurati svoju sposobnost stvaranja odgovarajuće profitabilnosti tijekom čitavog postupka.</i>				

iii. Ključne pretpostavke, ulazni podatci i popratne informacije relevantni za razumijevanje općih i posebnih ciljeva institucija, uključujući odabir jednog ili više središnjih ili referentnih scenarija i zaključke institucija koji proizlaze iz rezultata procjena značajnosti ESG rizika, procjena usklađenosti portfelja i drugih analiza scenarija.	Ključne pretpostavke i odabir jednog ili više referentnih scenarija:	ovo se odnosi na dokumentaciju ključnih metodoloških kriterija i pretpostavki u skladu s točkom 108., uključujući referentne scenarije koje je institucija odabrala u skladu s odjeljkom 6.3.1.	# Utvrđivanje i obrazloženje odabranih scenarija, primjerice od nacionalnih agencija za zaštitu okoliša, Zajedničkog istraživačkog centra Europske komisije, Međunarodne agencije za energiju, Mreže za ozelenjivanje financijskog sustava i Međunarodnog panela o klimatskim promjenama	# Stupanj usklađenosti ili neusklađenosti u odnosu na kretanja povezana s klimom i/ili scenarije referentnih vrijednosti za odabrane sektore i/ili druge ugovorne strane	Kvalitativno : Tablica 1. (j) (k) (l) Tablica 2. (h) (i) (j) Tablica 3. (d)	ESRS-E1-SBM3 ESRS-E1-IRO ESRS-E1-9
	Rezultati procjene značajnosti, procjene usklađenosti portfelja i analiza scenarija:	Ključni nalazi i zaključci procjene značajnosti, metoda usklađivanja portfelja i analiza scenarija, provedenih u skladu s odjeljkom 4.	# Kvalitativni opis značajnih okolišnih tranzicijskih i fizičkih rizika s kojima se institucija suočava	# Kvantitativne mjere učinaka okolišnih rizika na kategorije financijskog rizika # Kvantitativni rezultati procjene značajnosti ESG rizika	Kvantitativno: Obrazac 3.	
b. Ciljevi i pokazatelji						
i. Kvantitativni ciljevi za otklanjanje ESG rizika, uključujući one koji proizlaze iz postupka prilagodbe ciljevima pravne i regulatorne održivosti	Ciljevi za otklanjanje ESG rizika i pokazatelji praćenja:	To se odnosi na pokazatelje i ciljeve koje institucije primjenjuju u skladu s odjeljkom 5.7. i odjeljkom 6.3.4.	Nije primjenjivo	# Izloženosti prema visokorizičnim sektorima ili drugim ugovornim stranama	Kvalitativno : Tablica 1. (b) (c) Tablica 2.	ESRS-E1-1 Ciljevi smanjenja stakleničkih

država u kojima institucija posluje i širih tranzicijskih trendova prema održivom gospodarstvu, kao i pokazatelji koji se upotrebljavaju za praćenje ESG rizika i napretka u postizanju ciljeva.	Rizici koji proizlaze iz postupka prilagodbe u svrhu ostvarenja ciljeva regulatorne održivosti:	<i>Ovo se odnosi na posebne pokazatelje i ciljeve za praćenje i otklanjanje ESG rizika koji proizlaze iz tranzicije i postupka prilagodbe relevantnim regulatornim ciljevima, kao što su oni uključeni u pravo EU-a o klimi u skladu s člankom 76. stavkom 2. Direktive o kapitalnim zahtjevima</i>		# Pokazatelji i ciljevi za usklađivanje portfelja # Financirane emisije prema relevantnim raščlambama # Napredak postignut u ključnim strategijama financiranja # Portfelji nekretnina s određenom razinom energetske učinkovitosti # Omjer ulaganja banke u opskrbu energijom # Razina fizičkog rizika kojem je institucija izložena # Informacije o rizičnosti portfelja prema relevantnim raščlambama (npr. neprihodujuće izloženosti)	(b) Kvantitativno: Svi obrasci	plinova: ESRS-E1-4
--	--	--	--	--	--	---------------------------

ii. Portfelji, sektori, kategorije imovine, linije poslovanja i, ako je to primjenjivo, gospodarske aktivnosti (tj. pojedinačne tehnologije) obuhvaćene ciljevima i pokazateljima za praćenje, čime se osigurava da opseg ciljeva i pokazatelja u dovoljnoj mjeri odražava prirodu, veličinu i složenost aktivnosti institucije i njezinu procjenu značajnosti ESG rizika.	Opseg pokrivenosti:	<i>Ovo se odnosi na informacije u pogledu opsega ciljeva i pokazatelja te njihovu važnost iz perspektive rizika i iz financijske perspektive.</i>	# Koje su aktivnosti, kategorije imovine, sektori i poslovne linije obuhvaćeni za svaki cilj. # Ciljevi na razini institucije raščlanjeni na specifičnije sektorske ciljeve # Ciljevi koji se primjenjuju na određene portfelje, izloženosti, skupine imovine ili ulaganja koji imaju slične značajke ili rizike # Specifični, provedivi ciljevi za određene projekte, tehnologije ili poslovne aktivnosti # Obuhvaćene bilančne i izvanbilančne aktivnosti # Isključenje u smislu pokrivenosti i predviđene pokrivenosti	# Postotak utvrđenih ESG rizika koji se aktivno prate i kojima se upravlja # Postotak poslovnih jedinica s ciljevima povezanim s ESG rizicima koje su integrirane u njihove operativne planove # Postotak operacija u različitim regijama u kojima su uspostavljeni ciljevi i inicijative povezani s ESG rizicima # Postotak sektora za koje su uspostavljeni posebni planovi djelovanja usklađeni s ciljevima u pogledu ESG rizika na razini grupe. # Postizanje sektorskih ciljeva	Kvalitativno : Tablica 1. (b) (c) (j) Tablica 2. (h) (i) Kvantitativno: Svi obrasci	ESRS-E1-1 ESRS 2 - MDR-T Tekući prihodi po sektorima: ESRS 2 - SBM -1 Ciljevi smanjenja stakleničkih plinova: ESRS-E1-4
iii. Vremenska razdoblja tijekom kojih se primjenjuju ciljevi i pokazatelji.	Vremenska razdoblja:	<i>Ovo se odnosi na kratkoročna, srednjoročna ili dugoročna razdoblja s kojima su povezani pokazatelji i ciljevi u skladu s odjeljkom 6.3.2.</i>	# Kvalitativni opis skupa ciljeva i pokazatelja koji se primjenjuju za kratkoročno, srednjoročno i dugoročno razdoblje # Obrazloženje kratkoročnih povećanja pokazatelja i ciljeva, ako je to primjenjivo	# Kretanja, npr. povećanje/smanjenje razine cilja (ili više njih) koji se želi postići u različitim vremenskim razdobljima		ESRS-E1.IRO-1_10_AR 12a ESRS-E4-1_04 13d

c. Upravljanje						
i. Upravljačka struktura planova, uključujući uloge i odgovornosti za oblikovanje, potvrđivanje, provedbu, praćenje i ažuriranje plana, uključujući eskalacijske korake u slučaju odstupanja od ciljeva.	Upravljačka struktura:	<i>Upravljačka struktura plana u skladu s odjeljkom 6.2.1., odjeljkom 6.2.2. i odjeljkom 6.5.</i>	# Uloge i odgovornosti upravnog tijela, pododбора i triju linija obrane	# Učestalost sastanaka odbora posvećenih planu # Kašnjenja u odobravanju plana # Broj unutarnjih revizija provedenih u pogledu plana # Postotak provedenih revizijskih preporuka # Broj obrađenih eskalacija i/ili neriješenih eskalacija	Kvalitativno : Tablica 1. (e) (g) (h) (q) Tablica 2. (d) (f) Tablica 3. (a)	ESRS 2 GOV-1 _AR 4
	Postupak u slučaju odstupanja i postupak eskalacije:	<i>Sustavi upravljanja za donošenje odluka o korektivnim mjerama u slučaju znatnih odstupanja u skladu s točkama 80. i 89.</i>	# Protokol eskalacije kojim se definira postupak za otklanjanje odstupanja, uključujući koga treba obavijestiti i korake koje je potrebno poduzeti.			
ii. Aktivnosti povezane s kapacitetima i resursima kako bi se osiguralo odgovarajuće znanje, vještine i stručnost za učinkovitu provedbu plana, uključujući osposobljavanja i internu kulturu u vezi s ESG rizicima.	Kapaciteti i resursi:	<i>aktivnosti povezane s kapacitetima i resursima za učinkovitu provedbu plana na temelju početne procjene institucije o mogućim nedostacima i potrebama u pogledu interne kulture i kapaciteti za ESG rizike u skladu s odjeljkom 5.4.</i>	# Programi osposobljavanja i razvoja za ESG rizike # Planovi zapošljavanja i regrutiranja # Platforme za razmjenu znanja i suradnju # Predanost rukovodstva	# Stopa dovršenosti osposobljavanja povezanog s ESG rizicima # Utvrđeni nedostaci u pogledu vještina i znanja povezanog s ESG rizicima # Učestalost i kvaliteta interne komunikacije u pogledu ciljeva i napretka povezanih s ESG rizicima	Kvalitativno : Tablica 1. (f) (m)	ESRS 2-GOV-1 - t. 23. ESRS G1 GOV-1 - t. 5.b
iii. Politike i prakse primitaka za promicanje dobrog upravljanja ESG rizicima u skladu s ciljevima i sklonošću institucije preuzimanju rizika.	Politike i prakse primitaka:	<i>Ovo se odnosi na način na koji institucija uzima u obzir svoju sklonost preuzimanju rizika u odnosu na ESG rizike u okviru svojih politika i praksi primitaka u skladu s</i>	# Kvalitativni opis načina na koji su politike i prakse primitaka prilagođene ili će biti prilagođene kako bi se postigla usklađenost sa sveobuhvatnim	# Pokazatelji koji se upotrebljavaju za uključivanje sklonosti preuzimanju rizika povezanih s ESG	Kvalitativno : Tablica 1. (i) Tablica 2. (g)	ESRS 2-GOV-2 - t. 29. ESRS-E1-GOV-3

		<i>člankom 74. stavkom 1. točkom (e) Direktive o kapitalnim zahtjevima.</i>	strateškim ciljem otklanjanja ESG rizika i sklonošću preuzimanju rizika	rizicima u politike primitaka # Udio osoblja s pokazateljima povezanim s ESG rizicima koji je uključen u primitke # Ponderiranje pokazatelja povezanih s ESG rizicima u ukupnim primitcima	Tablica 3. (a)	
iv. Podatci i sustavi koji se upotrebljavaju za postupak planiranja tranzicije	Podatci i sustavi:	<i>Ovo se odnosi na podatke i sustave koji se upotrebljavaju za izradu, provedbu i praćenje planova u skladu s odjeljkom 4.2.2. i točkom 93.</i>	# Inventar podataka s utvrđivanjem svih relevantnih točaka podataka o ESG rizicima i procjena njihove dostupnosti i kvalitete # Politike i postupci za osiguranje kvalitete podataka	# Postotak prikupljenih i dostupnih relevantnih točaka podataka # Postotak sustava i postupaka koji uključuju podatke o ESG rizicima	Kvalitativno : Tablica 1. (p)	ESRS 1, Dodatak B ESRS 2 AR 2 ESRS 2 SBM-1_42a ESRS-E2-4_30c ESRS-S1-6_50d ESRS-S1-7_55b
d. Strategija provedbe						
i. Pregled kratkoročnih, srednjoročnih i dugoročnih mjera koje se poduzimaju ili koje su predviđene u okviru osnovnih bankarskih djelatnosti i postupaka za postizanje ciljeva plana, uključujući način na koji	Mjere koje su poduzete ili predviđene u okviru osnovnih bankarskih djelatnosti:	<i>Ovo se odnosi na način na koji će institucija provoditi svoje opće i posebne ciljeve u okviru svoje osnovne aktivnosti.</i>	# Provedba novih alata za procjenu ESG rizika u postojećim portfeljima # Uključivanje ciljeva povezanih s ESG rizicima u srednjoročne i dugoročne	# Postotak aktivnosti na koje utječu provedbene mjere # Postotak poslovnih odluka čiji je cilj provedba ciljeva plana	Kvalitativno : Tablica 1. (n) Tablica 2. (a) Tablica 3.	Ključna djelovanja: ERSR-E1-1_16b ESRS-E1 MDR-A ESRS 2 MDR-A ESRS-E1-2

institucija uključuje ciljeve plana u svoj proces odlučivanja i svoj redoviti okvir upravljanja rizicima, nadopunjeno informacijama o uočenoj učinkovitosti ili procijenjenom doprinosu svake mjere relevantnim ciljevima.	Izmjene redovnog okvira upravljanja rizicima:	<i>Ovo se odnosi na način na koji će institucija ugraditi ciljeve u kombinaciju postojećih alata za upravljanje rizikom (npr. ICAAP, ILAAP, RAS, ograničenja rizika, raspodjela kapitala/portfelja, postupak izrade proračuna, strateški plan, plan financiranja itd.), u skladu s odjeljkom 5.</i>	postupke strateškog planiranja i donošenja odluka # Uključivanje ESG rizika u okvir upravljanja rizicima	# Stopa usvajanja alata za upravljanje ESG rizicima	(c)	ESRS-E1-3 ----- ESRS-E2-E5 ESRS-S1-S4 ESRS-G1 MDR-A ESRS-E3 MDR-A ESRS-E4 MDR-A ESRS-E5 MDR-A
ii. Prilagodbe politika i postupaka koji se odnose na kategorije financijskog rizika te na politike kreditiranja i ulaganja te uvjeti koji se odnose na ključne gospodarske djelatnosti, sektore i lokacije.	Politike i uvjeti u pogledu djelatnosti, sektora, lokacija:	<i>Politike i uvjeti kojima se uređuju, uključujući ažuriranja postojećih politika i novostvorenih politika, u skladu s točkom 46. podtočkama (b) i (c).</i>	# Popis postojećih politika i izvorni status ESG rizika # Plan djelovanja u kojem se detaljno navodi koje će se politike i uvjeti ažurirati ili izraditi, njihov opseg te pitanja kako, kada i tko će ih ažurirati ili izraditi # Za svaku politiku mogu se uključiti sljedeći aspekti: . Cilj: kako se politikom odražavaju strateški cilj i strategija rizika te kako se podržava provedba plana . Opseg: precizno navođenje poslovanja, lokacije, sektora itd. kojima se upravlja i na koje utječe . Uvjeti: jasni kriteriji kojima se osigurava	# Stopa usvojenosti politike, primjerice, postotak podružnica ili odjela koji su usvojili nove politike u pogledu ESG rizika # Broj provedenih preispitivanja i ažuriranja politika u pogledu ESG rizika u određenom razdoblju # Postotak operacija usklađenih s ažuriranim politikama u pogledu ESG rizika # Rezultati unutarnjih i vanjskih revizija usmjerenih na okvir upravljanja ESG rizicima	Kvalitativno : Tablica 1. (d) (o) Tablica 2. (c) (e) Tablica 3. (c) (d)	ESRS-E1-1_16b ESRS-E1-2 ESRS-E1-3 Aktivnosti povezane s lokacijama u područjima osjetljivima na bioraznolikost ili u blizini takvih područja: ESRS E4.IRO-1_19a
	Politike i postupci koji se odnose na kategorije financijskog rizika:	<i>Ovo se odnosi na prilagodbe politika i postupaka u skladu s odjeljkom 5.6.</i>				

			jednostavnost primjenjivosti i praćenja . Isključenja: sva isključenja u skladu sa sklonošću preuzimanju rizika			
iii.Promjene uvedene u kombinaciju i određivanje cijena usluga i proizvoda u svrhu podrške provedbi plana.	Kombinacija i određivanje cijena usluga i proizvoda:	<i>Ovo se odnosi na način na koji će institucija prilagoditi svoju kombinaciju usluga i proizvoda te njihovo određivanje cijena na temelju kriterija relevantnih za ESG rizike te strategije rizika i politike internog kapitala institucije, u skladu s točkom 46.b.</i>	# Određivanje cijena na temelju rizika: prilagodba cijena na temelju profila ESG rizika dužnika ili projekta # Poticaji za smanjenje rizika: poticanje klijenata koji provode učinkovite strategije ublažavanja ESG rizika	# Učestalost i opseg prilagodbi cijena na temelju profila ESG rizika # Broj klijenata koji se koriste poticajnim određivanjem cijena	Kvalitativno : Tablica 1. (r) Tablica 2. (j) Tablica 3. (d)	Aktivnosti koje nisu spojive s tranzicijom: ESRS-E1.IRO-1 AR12
iv.Ulaganja i strateška raspodjela portfelja kojima se podržava poslovna strategija institucije i njezina sklonost preuzimanju rizika u vezi s ESG rizicima, uključujući informacije o proizvodima i uslugama povezanim s održivošću i tranzicijom te o tome kako su sve promjene u odabiru strateškog financiranja popraćene razmjernim postupcima upravljanja rizicima.	Proizvodi i usluge povezani s održivošću i tranzicijom:	<i>Vrste financijskih instrumenata (zeleni krediti, obveznice, hipotekarni krediti i fondovi te krediti, obveznice, hipotekarni krediti i fondovi povezani s održivošću itd.) i savjetodavne usluge koje pruža ili kojima upravlja institucija.</i>	# Strategija, politike i kriteriji u pogledu hipoteka, kredita i obveznice povezanih s zelenim ili tranzicijskim ili ESG čimbenicima	# Rast održivog financiranja: rast obujma i udjela održivog financiranja iz godine u godinu # Stopa neispunjavanja obveza u pogledu zelenih hipotekarnih kredita ili zajmova, hipotekarnih kredita ili zajmova povezanih s tranzicijom, odnosno s ESG čimbenicima	Kvalitativno : Tablica 1. (m) (r) Tablica 2. (e) Kvantitativno: Obrasci 06> 10	ESRS-E1-3 ESRS-E4-1 AR 1 e Ishodi za pogođene zajednice: ESRS-S3-4 AR 34 b
	Dosljednost strateških odluka o financiranju s postupcima	<i>Ovo se odnosi na način na koji će institucija, kad odluči prilagoditi svoju poslovnu kombinaciju i strategiju, osigurati da te promjene odgovaraju postojećim</i>	# Diversifikacija kreditnih i investicijskih portfelja na temelju kriterija relevantnih za ESG rizike, npr. u smislu	# Udio novih financiranih projekata za koje je provedena sveobuhvatna procjena ESG rizika		

	upravljanja rizikom:	<i>mehanizmima upravljanja rizicima u skladu s odjeljkom 5.</i>	gospodarskih sektora ili zemljopisnih područja # Politike kreditnog rizika u vezi sa zelenim kreditima i hipotekarnim kreditima # Način na koji institucija koja financira projekte u području energije iz obnovljivih izvora osigurava da su projekti u skladu s propisima o okolišu kako bi se izbjegli pravni i reputacijski rizici	# Postotak odluka o kreditiranju kojima se izričito uzimaju u obzir ESG rizici # Profitne marže za proizvode povezane s ESG čimbenicima: usporedba profitnih marži između proizvoda povezanih s ESG čimbenicima i tradicionalnih proizvoda		
e. Strategija u pogledu suradnje						
i. Politike za suradnju s drugim ugovornim stranama, uključujući informacije o učestalosti, opsegu i ciljevima suradnje, vrstama mogućih aktivnosti i postupcima ili kriterijima eskalacije.	Politike suradnje:	<i>Jasne politike koje će institucija slijediti kako bi surađivala s utvrđenim drugim ugovornim stranama u ostvarenju strateških ciljeva i ciljeva upravljanja rizikom, uzimajući u obzir rezultate procjene značajnosti i metode mjerenja rizika, u skladu s točkom 46.a.</i>	# Svrha i glavni cilj, npr. razumijevanje profila rizika i/ili provjera usklađenosti sa sklonošću preuzimanju rizika i ciljevima # Dostupna rješenja za drugu ugovornu stranu # Postupak eskalacije i potvrđivanja	# Postotak drugih ugovornih strana s kojima se vodi dijalog ili se namjerava voditi dijalog # Postotak drugih ugovornih strana za koje je provedena procjena ESG rizika # Udio obuhvaćenih sektora, proizvoda i poslovnih linija	Kvalitativno : Tablica 1. (d) (o) Tablica 2. (c) Tablica 3. (b) (c)	ESRS 2-SBM 2
ii. Postupci, metodologije i pokazatelji koji se upotrebljavaju za prikupljanje i procjenu informacija povezanih s izloženošću drugih ugovornih strana ESG rizicima i s usklađenošću s ciljevima	Postupak, metode i pokazatelji za procjenu ESG rizika:	<i>Ovo se odnosi na primjenu metoda za usklađivanje portfelja koje se temelje na izloženostima, sektorima i portfeljima te metodama usklađivanja portfelja u skladu s odjeljkom 4.2.3.</i>	# Dubinska analiza kako bi se utvrdile visokorizične druge ugovorne strane na temelju prethodno definiranih kriterija # ESG rizici koji se odražavaju u unutarnjim	# Postotak drugih ugovornih strana koje podliježu dubinskoj analizi ESG rizika # Promjene kreditnih rejtinga drugih ugovornih strana s	Kvalitativno : Tablica 1. (k) (l) Tablica 2. (i) (k)	ESRS-E1.IRO-1 ESRS-E4-1.AR-1a

institucije i njezinom sklonosti preuzimanju rizika.			ili vanjskim ocjenama i/ili rejtinzima # Metode za mjerenje usklađenosti odabranih drugih ugovornih strana u odnosu na klimatske postupke	obzirom na utjecaj ESG rizika # Koncentracija izloženosti unutar određenih sektora koji su podložni povećanim tranzicijskim ili fizičkim rizicima # Sudjelovanje u kontroverzama ili incidentima povezanim s ESG čimbenicima		
iii. Rezultati praksi suradnje, uključujući pregled prilagodljivosti i otpornosti drugih ugovornih strana na prijelaz na održivije gospodarstvo.	Rezultati:	<i>Ovo se odnosi na rezultate suradnje, čime se omogućuje smisleno tumačenje profila rizičnosti drugih ugovornih strana i mjera koje je institucija poduzela u skladu s točkom 81. podtočkom (e) alinejom ii.</i>	# Kriteriji koji se upotrebljavaju za utvrđivanje drugih ugovornih strana sa značajnim ESG rizicima kojima možda treba hitno pridati pozornost # Prilagodba kreditnih uvjeta, kao što su kamatne stope ili zahtjevi u pogledu kolaterala, na temelju procjena ESG rizika # Pojačana dubinska analiza, primjerice, provedba strožih postupaka dubinske analize za visokorizične druge ugovorne strane # Ciljana suradnja (ili veća razina ciljanosti), primjerice, izrada	# Pozitivne (ili potkategorija unutar te kategorije) ili negativne (ili potkategorija unutar te kategorije) procjene otpornosti i usklađenosti tih drugih ugovornih strana s ciljevima institucije i sklonosti preuzimanju rizika # Broj i vrste daljnjih mjera koje je poduzela institucija	Kvalitativno Tablica 1. (o) Tablica 2. (m) Tablica 3. (c) (d)	ESRS-E1 ESRS 2 -SBM- 2_45a AR 16

			posebnih planova suradnje za smanjenje utvrđenih ESG rizika, kao što je utvrđivanje ciljeva poboljšanja ili ponuda novih financijskih proizvoda kojima se ispunjavaju potrebe drugih ugovornih strana			
--	--	--	---	--	--	--

